

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Přímá volba prezidenta ČR v letech 2013 a 2018

Vypracovala: Lucie Sekerová

Vedoucí práce: PhDr. Roman Míčka, Th.D., Ph.D.

České Budějovice, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze prameny a literaturu, které jsou uvedeny v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným stanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 13. 4. 2021

.....

Lucie Sekerová

Poděkování

Děkuji tímto PhDr. Romanu Míčkoví, Th.D., Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za pomoc, ochotu, cenné rady a připomínky. Dále bych ráda poděkovala své rodině a všem ostatním, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje historicky prvním dvěma přímým volbám prezidenta České republiky. První část se zabývá postavením prezidenta v jednotlivých politických systémech. Následuje představení způsobu volby prezidenta ČR mezi roky 1993-2008 a stručný popis prezidentských voleb v tomto období. Třetí část se zaměřuje na samotné zavedení přímé volby a její legislativní vymezení. Popsány jsou zde i argumenty a situace, které zavedení předcházely. Hlavní dvě části práce představují kandidáty, předvolební debaty, kampaně, předvolební průzkumy a výsledky prezidentských voleb v letech 2013 a 2018. Dále jsou zhodnoceny dopady zavedení přímé volby prezidenta. Poslední část práce se zaměřuje na perspektivu pro volby v roce 2023.

Klíčová slova: prezident, prezidentská volba, přímá volba prezidenta, Česká republika, kandidát, Miloš Zeman

Annotation

The aim of the thesis is to present the first two direct presidential elections in the Czech Republic. The first part deals with the position of presidents in particular political systems. It is followed by introducing the way of the presidential elections in the Czech Republic between 1993-2008 and a brief description of the elections in that period. The third part focuses on introducing the direct election itself and its legislative specification. I have described some disputes and situations which preceded introducing the new presidential election. Two main parts of the thesis present the candidates, pre-election debates, campaigns, pre-election surveys and the results of the presidential elections in 2013 and 2018. Further, I have evaluated the impacts of the direct presidential elections. The last part pays particular attention to prospects for the 2023 elections.

Key words: president, presidential election, direct presidential election, candidate, Miloš Zeman

Obsah

ÚVOD.....	10
1 POSTAVENÍ PREZIDENTA V POLITICKÝCH REŽIMECH	12
1.1 Parlamentní systém	12
1.1.1 Slovensko jako příklad parlamentního systému s přímou volbou prezidenta	13
1.2 Prezidentský systém	13
1.2.1 USA jako příklad prezidentského systému s nepřímou volbou.....	14
1.3 Poloprezidentský systém	15
1.3.1 Francie jako příklad poloprezidentského systému s přímou volbou.....	15
2 PREZIDENT ČR V LETECH 1993-2012.....	17
2.1 Volba do roku 2012.....	17
2.1.1 Způsob volby	18
2.1.2 Nepřímé volby v historii ČR.....	18
3 PŘÍMÁ VOLBA PREZIDENTA V ČESKÉ REPUBLICE	20
3.1 Důvody pro a proti zavedení přímé volby	20
3.2 Debaty o zavedení přímé volby	21
3.2.1 Návrhy do roku do 2010.....	21
3.2.2 Schválení přímé volby prezidenta ČR.....	22
3.3 Ústavní zákon o přímé volbě prezidenta republiky.....	24
3.3.1 Prováděcí zákon o volbě prezidenta republiky.....	25
4 VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2013	26
4.1 Kandidáti a jejich volební kampaně	26
4.1.1 Jana Bobošíková	27
4.1.2 Jiří Dienstbier.....	27
4.1.3 Jan Fischer	27
4.1.4 Taťána Fischerová.....	28
4.1.5 Vladimír Franz.....	28
4.1.6 Zuzana Roithová	28
4.1.7 Karel Schwarzenberg	29
4.1.8 Přemysl Sobotka	29
4.1.9 Miloš Zeman.....	29
4.2 Výsledky 1. kola	30

4.3	Situace před druhým kolem.....	33
4.3.1	Volební kampaně	33
4.3.2	Debaty v médiích	34
4.3.3	Předvolební výzkum agentury STEM/MARK	35
4.4	Výsledky druhého kola 2013	36
5	VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2018.....	39
5.1	Kandidáti a jejich volební kampaně.....	39
5.1.1	Jiří Drahoš.....	40
5.1.2	Pavel Fischer.....	40
5.1.3	Petr Hannig	41
5.1.4	Marek Hilšer	41
5.1.5	Michal Horáček.....	41
5.1.6	Jiří Hynek	42
5.1.7	Vratislav Kulháněk.....	42
5.1.8	Mírek Topolánek.....	42
5.1.9	Miloš Zeman	43
5.2	1. kolo a jeho výsledky.....	43
5.3	Situace před druhým kolem.....	45
5.3.1	Volební kampaně	46
5.3.2	Debaty v médiích	47
5.3.3	Předvolební výzkum agentury STEM/MARK	49
5.4	Výsledky druhého kola 2018	50
6	ZAVEDENÍ PŘÍMÉ VOLBY PREZIDENTA POHLEDEM ZPĚT	53
6.1	Dopady zavedení přímé volby	53
6.2	Miloš Zeman jako prezident ČR.....	55
7	VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2023.....	57
7.1	Výzkum agentury STEM/MARK	57
7.2	Potencionální kandidáti	58
	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
	Knížní zdroje.....	63
	Internetové zdroje.....	64
	SEZNAM TABULEK.....	71

SEZNAM GRAFŮ.....	72
-------------------	----

Seznam zkratek

ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČ	Komunistická strana Československa
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
ODA	Občanská demokratická aliance
ODS	Občanská demokratická strana
SPD	Svoboda a přímá demokracie
SPR-RSČ	Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa
STAN	Starostové a nezávislí
StB	Státní bezpečnost
US-DEU	Unie svobody – Demokratická unie

ÚVOD

Zavedení přímé prezidentské volby patří k jednomu z nejdiskutovanějších témat na české politické scéně. Cesta k jeho prosazení trvala více než 20 let. V lednu 2013 se přímá volba prezidenta poprvé stala novou zkušeností jak pro politické strany, tak pro širokou veřejnost. Hlavními impulsy k sepsání této práce pro mne byly zájem o české politické dění, kontroverznost tématu a vzpomínky na rozdělení společnosti při volbě v roce 2018. Cílem práce je postihnout fenomén přímých prezidentských voleb v České republice. Pokusím se podat souhrnný pohled na jejich průběh a zachytit nejzásadnější momenty předvolebního a volebního období.

Práce je rozdělena do sedmi kapitol. Pro lepší vhled do tematiky se nejprve zaměřím na definici jednotlivých politických systémů. Dále zde uvedu pravomoci a způsoby volby prezidentů ve vybraných státech. Druhá kapitola se bude zabývat nepřímou volbou prezidenta ČR v letech 1993-2008, stručně se pokusím popsat proběhlé volby v této dekádě. Třetí kapitola se bude snažit zachytit cestu k zavedení přímé volby. Budu se věnovat argumentům, které pomohly přímou volbu prosadit, dále zde zmíním neúspěšné návrhy do roku 2010. Nakonec tato kapitola popíše ústavní zákon o přímé volbě prezidenta republiky.

Ve druhé polovině práce se pokusím o analýzu prezidentských voleb v roce 2013 a 2018. Postupně zde představím jednotlivé prezidentské kandidáty, výsledky a volební účast během prvního kola. Dále se budu zabývat nejdůležitějšími momenty prezidentských duelů a předvolebních výzkumů agentury STEM/MARK. Závěr obou těchto kapitol věnuji rozboru výsledků a srovnání volební účasti mezi oběma koly. Následně se pokusím představit a zhodnotit dopady zavedení přímé volby. Poslední část krátce nastíní možné kandidáty pro prezidentskou volbu v roce 2023. Představen zde bude průzkum agentury STEM/MARK, který popisuje, jakého prezidenta si Češi v následujícím funkčním období přejí.

V práci jsou využity jak primární, tak sekundární zdroje. Vzhledem k tomu, že se jedná práci z českého prostředí, opírá se především o české zdroje. Zahraniční internetové zdroje využívám jen v první kapitole k lepšímu přiblížení situace v konkrétních zemích. V prvních třech kapitolách je použita zejména odborná literatura.

Další kapitoly pak vycházejí z adekvátních internetových zdrojů, jako jsou např. zpravodajské články ČT24, data ČSÚ, webové stránky jednotlivých prezidentských kandidátů a průzkumy agentury STEM/MARK.

1 POSTAVENÍ PREZIDENTA V POLITICKÝCH REŽIMECH

Hlava státu je tradiční orgán každého státu. Jak popisuje Koudelka, je zvykem, že má individuální podobu, existují i kolektivní hlavy státu, které jsou tvořeny kolegiem alespoň tří lidí, jedná se např. o Švýcarsko nebo Bosnu a Hercegovinu. Častější je ale ve světě varianta, kdy v čele státu stojí jednotlivec, který má různě široké pravomoci a postavení. V monarchiích je panovnický úřad zajišťován dědičně, v čele státu pak stojí např. král, kníže, velkovévoda nebo císař. V republikách jsou hlavy státu voleny podle platné ústavy daného státu, hlavou je zde prezident. Ten představuje významný orgán každé republiky. Jeho postavení se liší podle toho, zda se jedná o republiku prezidentskou, parlamentní, vládu shromáždění, či jejich modifikované formy jako jsou republika poloprezidentská nebo kancléřská.¹

1.1 Parlamentní systém

Podle Říchové pro parlamentní systémy obecně platí, že jsou spojené jak s monarchiemi, tak s republikami. Z toho vyplývá, že hlavou státu může být monarcha (Dánsko, Belgie, Švédsko) nebo prezident, který je volen jak přímo, tak nepřímo (Rusko, Slovensko, Maďarsko, Francie).² Hloušek, Kopeček a Šedo charakterizují tento systém jako systém, který je založen na úzkém propojení exekutivy a legislativy. Vazba se zakládá především na závislosti vlády na parlamentní podpoře. V tomto systému představuje hlava státu samostatnou instituci, která ale není součástí vlády. V čele exekutivy stojí premiér, který spolu s ministry tvoří vládu. Funkce hlavy státu je spíše formální, což znamená, že jen potvrzuje rozhodnutí provedená ostatními institucemi. Typické je např. podepisování zákonů schválených parlamentem, jmenování a odvolávání ministrů v souladu s přáním premiéra, udělování milostí a vyznamenání nebo právo veta proti zákonům schváleným parlamentem.³

---

¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-126-7, s. 15-17.

² ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Praha: Portál, 2002. ISBN isbn80-7178-628-4, s. 57.

³ HLOUŠEK, Vít, Lubomír KOPEČEK a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. 2. aktualizované vydání. Brno: Barrister & Principal Publishing, 2018. ISBN 978-80-7485-150-6, s. 83-88.

1.1.1 Slovensko jako příklad parlamentního systému s přímou volbou prezidenta

Přestože Slovensko řadíme k parlamentním demokraciím, setkáváme se zde se současným trendem přímé prezidentské volby. Prezident je na Slovensku volen přímo občany, a to od roku 1999. Jeho funkční období trvá pět let a může být zvolen maximálně dvakrát po sobě. Kandidátem na prezidenta může být občan, který v den volby dosáhl čtyřiceti let a je volitelný do Národní rady Slovenské republiky. Prezidentem se stává ten kandidát, který získá nadpoloviční většinu všech hlasů, jestliže ale žádný kandidát tuto většinu nezíská, uskutečňuje se do čtrnácti dní druhé kolo voleb. Tam postupují dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů z kola prvního. O vítězi se pak rozhoduje v kole druhém. Posledním přímo zvoleným prezidentem se stala v roce 2019 Zuzana Čaputová, která porazila svého soupeře Maroše Šefčoviče ve druhém kole poměrem 58,4 % ku 41,6 %. Stala se tak historicky první ženou ve slovenském prezidentském úřadě.⁴

1.2 Prezidentský systém

Novotný uvádí, že prezidentský systém je založen na výraznějším oddělení exekutivní a legislativní moci. Vláda i parlament jsou na sobě nezávislé a jsou i nezávisle na sobě voleny. Funkce hlavy státu a premiéra splývá v jednu, a to ve funkci prezidenta. Prezident získává svůj mandát ve všeobecných volbách, a stává se z něj tak reprezentant lidu. Na rozdíl od parlamentního systému jsou ministři a vládní kabinet jen pouhými poradci odpovědnými prezidentovi. Prezident je jediným nositelem moci výkonné. Jmenuje členy vlády a ostatní administrativu, nemůže rozpustit zákonodárný sbor a není mu odpovědný. Zároveň platí, že parlament nemůže odvolat prezidenta a naopak prezident nemůže odvolat parlament. Prezidentské systémy dále dělí Novotný na omezené a neomezené. Typickým příkladem omezeného prezidentského systému je USA. Pokud hovoříme o neomezených prezidentských režimech, mluvíme o diktatuře, systémy brzd a rovnovah zde nefungují a veškerá moc je soustředěna do rukou jedince.⁵ Takovým příkladem může být v Evropě Bělorusko, kde je moc výhradně v rukou běloruského prezidenta Alexandra Lukašenka.

---

⁴ Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka Slovenskej republiky* [online]. [cit. 01. 12. 2020]. Dostupné z: <https://www.prezident.sk/find/?search=volba>

⁵ NOVOTNÝ, Lukáš. *Politologie*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-003-7, s. 102-104.

1.2.1 USA jako příklad prezidentského systému s nepřímou volbou

Podle Novotného se v USA setkáváme s nepřímou prezidentskou volbou. Uplatňuje se zde systém „vítěz bere vše“, což v překladu znamená, že se z lídra vítězné strany stává prezident. Jeho funkční období trvá čtyři roky a může být zvolen maximálně dvakrát. Prezidentští kandidáti jsou vybíráni v primárních volbách. Dvě tradiční americké strany, Republikáni a Demokraté si volí zástupce, který bude jejich stranu ve volbách reprezentovat. Neznamená to ale, že se ve volbách utkávají jen kandidáti těchto dvou hlavních politických stran. Ve volbách kandidují i uchazeči z dalších stran, ti ale podle politické praxe nemají žádnou výraznější šanci uspět.⁶

Jak přibližuje Říchová, samotné volby probíhají prostřednictvím volitelů. Oprávnění voliči odevzdávají své hlasy pro jednotlivé kandidáty. Volitelé v jednotlivých amerických státech pak odevzdají všechny své hlasy tomu, kdo zde získá nejvyšší počet hlasů. Výjimku představují státy Maine a Nebraska, kde dva volitele získává nejsilnější kandidát na úrovni státu, ovšem pro ostatní místa jsou státy rozděleny do obvodů. Teoreticky tak mohou být hlasy volitelů odevzdány více kandidátům.⁷ Celkový počet volitelů USA je 535 + 3. To znamená 535 volitelů ze všech amerických států + 3 zástupci District of Columbia, což je hlavní město Washington, které nemá v parlamentu své zastoupení. Vítězem voleb se stává ten kandidát, který získá nadpoloviční většinu hlasů volitelů, což je 270 a více. V praxi to tedy může znamenat, že se prezidentem USA stane kandidát, který v celkovém součtu sice získá menší celkový počet hlasů, ale získá více volitelů. Tento případ můžeme ilustrovat na volbách z roku 2016, kdy tehdejší vítěz Donald Trump získal 306 volitelů a stal se prezidentem USA, přestože jeho soupeřka Hillary Clinton získala o 2,9 milionu hlasů více.⁸

---

⁶ NOVOTNÝ, Lukáš. op. cit., s. 105.

⁷ ŘÍCHOVÁ, Blanka. op. cit., s. 69-70.

⁸ Presidential Election of 2016. 2020 *Presidential Election Interactive Map* [online]. 2020 Electoral Ventures LLC. All Rights Reserved. [cit. 30. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.270towin.com/2016_Election/

1.3 Poloprezidentský systém

Novotný označuje poloprezidentský nebo také semiprezidentský systém jako kombinaci předchozích dvou režimů. Prezident je volen přímo občany a na rozdíl od prezidenta v parlamentním systému má mnohem větší pravomoci. Exekutiva je v tomto systému rozdělena na dvě části. Jednu část tvoří vláda, která je odpovědná parlamentu a druhou prezident, který je odpovědný pouze voličům. Prezident není závislý na parlamentu, ale nemůže vládnout sám. Jeho rozhodnutí jsou zprostředkovávána skrze vládu. Premiér a vláda zde nejsou primárně závislí na prezidentovi, ale na parlamentu, který může vyslovit nedůvěru vládě. Poloprezidentský systém dělí Novotný na dva typy. V prezidiálním parlamentarismu se moc převažuje na stranu prezidenta, sem patří např. Rusko. Druhým typem je parlamentní prezidencialismus, kde naopak posiluje moc parlamentu. Příkladem tohoto typu může být Francie nebo Polsko.⁹

1.3.1 Francie jako příklad poloprezidentského systému s přímou volbou

Novák s Brunclíkem poukazují na to, že podle původního znění byl prezident ve Francii volen nepřímou, a to naprostou většinou volebního sboru. Tento systém byl použit pouze jednou, kdy byl zvolen první prezident V. republiky Charles de Gaulle. On sám se ale zasloužil o změnu ústavy a od roku 1965 se francouzský prezident volí přímo občany. O prezidentský úřad se může ve Francii ucházet kandidát, který: má francouzské občanství, je mu alespoň 23 let, je právně způsobilý a není ve výkonu trestu. Kandidát musí být navržen nejméně 500 zástupci politické sféry. Délka mandátu činí od roku 2000 pět let, do té doby měl mandát sedmileté trvání. Oficiální volební kampaň trvá dvakrát patnáct dní a měla by být rovná a spravedlivá. Každý z kandidátů má v jejím rámci právo na dvě hodiny vysílání v televizi a rozhlasu.¹⁰

V prvním kole může být zvolen uchazeč, který získá nadpoloviční většinu hlasů, pokud se tak nestane, vyhláší se po patnácti dnech kolo druhé. Tam postupují dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů z kola prvního. Ve druhém kole pak vítězí ten kandidát, který získá vyšší procento hlasů.

---

⁹ NOVOTNÝ, Lukáš. op. cit., s. 105-107.

¹⁰ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK, ed. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech – Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-179-6, s. 143-146.

Posledním přímo zvoleným prezidentem Francie se v roce 2017 stal Emmanuel Macron. Ten ve druhém kole překonal svou protikandidátku Marine Le Penovou poměrem 66,1 % ku 33,9 %. Tato volba se stala jedinečnou především tím, že se do druhého kola neprobojoval žádný kandidát z tradiční levicové nebo pravicové francouzské politické strany, ale kandidáti z řad středolevicových a středopravicových stran.¹¹

---

¹¹ Interior Ministry of France. How France Voted – The New York Times. *The New York Times* – *Breaking News, US News, World News and Videos* [online]. [cit. 16. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2017/05/07/world/europe/france-election-results-maps.html>

2 PREZIDENT ČR V LETECH 1993-2012

2.1 Volba do roku 2012

Koudelka zmiňuje, že do roku 2012 byl prezident volen nepřímo, a to na společné schůzi obou komor Parlamentu ČR ve Španělském sále Pražského hradu. Parlament byl povinen volbu uspořádat v posledních 30 dnech volebního období stávajícího prezidenta. Samotný průběh volby stanovoval volební řád pro volbu prezidenta, což byla příloha zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. K navržení kandidáta bylo potřeba alespoň deset poslanců či senátorů. Prezidentem byl zvolen ten kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů i nadpoloviční většinu všech poslanců. Pokud se tak nestalo, proběhlo do čtrnácti dnů druhé kolo volby, tam postupoval kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát který si zajistil nejvyšší počet hlasů v Senátu. Došlo-li k situaci, kdy nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně nebo Senátu získalo více uchazečů, sečetly se hlasy pro ně odevzdané v obou komorách. Do dalšího kola se tedy dostal kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů.¹²

Koudelka také poznamenává, že ve druhém kole byl pak zvolen ten kandidát, který opět získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Pokud nebyl prezident zvolen ani ve druhém kole, uskutečňovalo se do čtrnácti dnů kolo třetí, to probíhalo stejným způsobem jako kolo druhé. Jestliže nebyl prezident zvolen ani ve třetím kole, konaly se nové volby. Paradoxem této volby zůstává fakt, kdy kandidát s nejvyšším počtem získaných hlasů poslanců a senátorů dohromady do druhého kola postoupit nemusel, protože neskončil první v Poslanecké sněmovně ani v Senátu. Nepřímá prezidentská volba tedy spíše vycházela ze soutěže obou komor, a ne ze soutěže politických stran. V praxi to tedy podle Koudelky vypadalo tak, že mezi sebou soutěžili spíše kandidáti jednotlivých komor nikoliv politických stran.¹³

---

¹² KOUDELKA, Zdeněk. op. cit., s. 49-50.

¹³ KOUDELKA, Zdeněk. op. cit., s. 50-51.

2.1.1 Způsob volby

Koudelka poukazuje na to, že podle zákona mohla být nepřímá volba tajná i veřejná, s tím, že pokud se obě komory nedohodly, byla automaticky veřejná. Ve volbách v letech 1993, 1998 a 2003 byla využita tajná volba jako demokratické uznání svobodného reprezentativního mandátu poslanců a senátorů. To se ovšem v roce 2008 změnilo a byla vybrána volba veřejná. Politické strany totiž chtěly mít kontrolu nad hlasováním svých členů. Hlavními podněcovateli veřejné volby se staly Strana zelených a Paroubkova sociální demokracie, jejich cílem bylo podle Koudelky zabránit znovuzvolení tehdejšího prezidenta Václava Klause.¹⁴

2.1.2 Nepřímé volby v historii ČR

Brunclík s Novákem zmiňují, že k první prezidentské volbě v historii samostatné ČR došlo 26. ledna 1993. Tehdejší vítěz Václav Havel byl zvolen pouze Poslaneckou sněmovnou, protože Senát v té době ještě neexistoval. Havel získal hned v prvním kole nadpoloviční většinu hlasů a stal se prvním prezidentem České republiky. Porazil tak jednoznačně levicovou kandidátku Marii Stiborovou a Miroslava Sládka, kandidujícího za SPR-RSČ. Při druhé volbě, a to v roce 1998 už byl prezident volen oběma komorami. Proti sobě stáli Václav Havel, Miroslav Sládek za SPR-RSČ a Stanislav Fišer za KSČM. Brunclík a Novák také sdělují, že volbu doprovázelo dramatické pozadí, kdy byla na poslance M. Sládka uvalena vazba a S. Fišerovi nebylo povoleno přečíst svůj předvolební projev s odůvodněním, že není poslanec ani senátor. Do druhého kola se ale probojoval jen Václav Havel, který byl tedy zvolen prezidentem ČR i podruhé, když získal nejnižší možnou podporu postačující ke zvolení.¹⁵

V historii třetí volba prezidenta ČR znamenala odchod Václava Havla z funkce. Nebylo tedy jasné, kdo se prezidentského úřadu ujme. Prezident byl nakonec v roce 2003 zvolen až po třetí společné schůzi obou komor. Ve třech volbách bylo celkem navrženo sedm kandidátů. V první to byli: Jaroslav Bureš za ČSSD, Václav Klaus za ODS, Petr Pithart za Čtyřkoalici¹⁶ a Miroslav Kříženecký za KSČM.

---

¹⁴ Tamtéž, s. 52.

¹⁵ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK, op. cit., s. 267.

¹⁶ Čtyřkoalice byla uskupením politických stran: KDU-ČSL, US-DEU a ODA.

Do třetího kola postoupili Václav Klaus a Petr Pithart, ani jeden z nich ale nezískal potřebnou většinu hlasů.¹⁷ Ve druhé volbě se proti sobě postavili: Václav Klaus za ODS, Jaroslava Moserová za Čtyřkoalici a Miloš Zeman za ČSSD. Z prvního kola se tehdy překvapivě nedostal Miloš Zeman. Klaus ani Moserová ale v následujících kolech potřebnou podporu nezískali, a to podle Nováka a Brunclíka i díky částečnému bojkotování volby z řad poslanců a senátoru KSČM a ČSSD.¹⁸ Jak autoři dále přibližují, prezident vzešel až ze třetí volby. V ní se o prezidentský post nadále ucházel Václav Klaus za ODS, proti němu navrhla vládní koalice bývalého ministra školství profesora Jana Sokola. V prvním ani druhém kole nezískal opět žádný kandidát potřebné množství hlasů. Třetí kolo ovládl nakonec Václav Klaus, který získal celkem 142 hlasů. O jeho vítězství rozhodly především hlasy komunistů, pro které byl Jan Sokol nepřijatelným kandidátem.¹⁹ Prezidentem České republiky se tedy v březnu 2003 stal Václav Klaus.²⁰

Poslední nepřímou volbou prezidenta se stala volba v roce 2008, přičemž prezident byl zvolen ve druhé volbě. V první volbě se objevili tehdejší prezident Václav Klaus za ODS a ekonom a vysokoškolský pedagog Jan Švejnar za ČSSD + Stranu zelených. Oba kandidáti postoupili až do třetího kola, ale ani jeden nezískal potřebnou většinu hlasů. Václavu Klausovi chyběl tehdy ke zvolení pouhý jeden hlas. Druhá volba prezidenta se odehrávala týden po první. O post prezidenta se znovu ucházeli Klaus a Švejnar. Za KSČM byla navíc nominována Jana Bobošíková, která se ale z volby rozhodla odstoupit ještě před zahájením prvního kola. V prvním ani druhém kole nebyl opět zvolen ani jeden z kandidátů, rozhodovalo tedy kolo třetí. V něm nakonec získal Václav Klaus 141 hlasů a stal se tak znovuzvoleným prezidentem ČR.²¹

---

¹⁷ ČT24. Volba prezidenta 2003. *Trojkové ledny — iVysílání* [online]. Česká televize, 2003 [cit. 17. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288585-archiv-ct24/213411058210003/obsah/254722-volba-prezidenta-2003>

¹⁸ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK, op. cit., s. 268.

¹⁹ Poslanci a senátoři z řad KSČM totiž kritizovali Sokolův postoj k odsunu sudetských Němců z Československa. Sokol totiž opakovaně označil odsun za hanebnost.

²⁰ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK, op. cit., s. 268-269.

²¹ VLÁDA ČR. Prezidentem České republiky byl znovuzvolen Václav Klaus. *Vláda ČR* [online]. Vláda ČR, 2008 [cit. 19. 02. 2021] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prezidentem-ceske-republiky-byl-znovuzvolen-vaclav-klaus-31506/>

3 PŘÍMÁ VOLBA PREZIDENTA V ČESKÉ REPUBLICĚ

3.1 Důvody pro a proti zavedení přímé volby

Volání po přímé volbě prezidenta se v České republice objevovalo již od první nepřímé volby. Mělo celou řadu podporovatelů a odpůrců, a to jak z řad politiků, tak veřejnosti. Šedo zmiňuje, že hlavní otázkou bylo, zda přímou volbu v ČR zavádět, a pokud ano, tak v jaké podobě. Přímá prezidentská volba je totiž charakteristická spíše pro prezidentské a poloprezidentské režimy, to však neznamená, že nemůže fungovat v režimech parlamentních. Nabízela se řada kladů i záporů pro i proti zavedení přímé volby.²² Mezi klady, které se ve společnosti vyskytovaly pro zavedení, řadí Šedo například tyto argumenty:

- přímá volba prezidenta v Evropě převažuje
- silnější mandát přímo voleného prezidenta
- oslabení nadměrného vlivu politických stran na volbu
- degradace nepřímé volby prezidenta v letech 2003 a 2008
- zamezení situaci, kdy docházelo k bojkotování volby prezidenta
- nadstranickost prezidenta
- zvýšení zájmu o politické dění mezi občany
- podpora přímé volby mezi občany²³

Šedo zároveň představuje i argumenty proti zavedení, které byly často ale jen reakcí na již uvedená pozitiva. Zmiňuje například tyto důvody:

- přímá volba prezidenta se neshoduje s parlamentním systémem
- mohla by způsobit politickou nestabilitu
- posilování legitimacy u prezidenta není nezbytné a ani žádoucí
- voliči nebudou ochotni hlasovat v dalších volbách
- z přímé volby se stane komerční a nedůstojná záležitost
- zvýšení šance pro populistické kandidáty
- nákladné financování přímé volby²⁴

---

²² ŠEDO, Jakub, ed. *České prezidentské volby v roce 2013*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2013. Politologická řada. ISBN 978-80-7325-325-7, s. 10.

²³ Tamtéž, s. 11.

²⁴ Tamtéž, s. 12.

3.2 Debaty o zavedení přímé volby

V historii samostatné České republiky se o zavedení přímé prezidentské volby hovořilo nesčetněkrát. Podle Šeda se ale tato myšlenka stala nejdiskutovanější na přelomu tisíciletí a byla spojena s druhým končícím obdobím prezidenta Václava Havla a otázkou jeho možného nástupce. Poslanci i senátoři si uvědomovali, že ke zvolení nového prezidenta bude zapotřebí dohoda více stran, a že tato dohoda rozhodně nebude jednoduchá. Nabízelo se tedy zavedení přímé volby, které bylo zároveň podporováno i mezi voliči. Přímá volba se ale v roce 2003 nakonec neuskutečnila a pokusy o jejím zavedení hojně pokračovaly v následujících letech.²⁵

3.2.1 Návrhy do roku do 2010

Mezi první vážnější pokusy o zavedení přímé volby v ČR řadí Šedo návrh z roku 2001, který prosazovala Čtyřkoalice, návrh byl ale hned v prvním čtení zamítnut. Obdobné návrhy byly předloženy v roce 2002, kdy souběžně podali návrh poslanci z ČSSD, KDU-ČSL a US-DEU, druhý návrh představili za týden poslanci ODS. Oba tyto návrhy byly ale opět zamítnuty. Další návrh byl představen skupinou šesti poslanců z KDU-ČSL a US-DEU v roce 2003, a na rozdíl od návrhů v předchozích letech byl zamítnut až ve třetím čtení. Neznamenal to ovšem, že měl nějakou výraznější šanci uspět. Byl totiž kritizován hlavními politickými stranami, a jak Šedo přibližuje, pouze chybělo odhodlání poslanců zamítnout ho už v prvním čtení. V roce 2003 byl představen komplexnější vládní návrh, který se mimo jiné nezabýval jen přímou volbou prezidenta, ale také např. omezením poslanecké imunity. Aktivněji byl tento návrh podporován jen poslanci KDU-ČSL, a tak návrh skončil neúspěšným hlasováním o schválení. Po tomto neúspěšném pokusu se téma přímé prezidentské volby na tři roky odmlčelo.²⁶

S dalším návrhem přišli poslanci z řad ČSSD až v roce 2007. Jak poznamenává Šedo, nešlo o pokus zavést přímou volbu už v prezidentských volbách v roce 2008. Novela měla být v platnosti až od ledna roku 2009. O tomto návrhu bylo ale rozhodnuto až v roce 2010, kdy řada poslanců využila možnost zdržet se hlasování, nebo nehlasovat vůbec, což znamenalo, že návrh opět nebyl přijat. I rok 2009 přinesl další návrhy.

---

²⁵ Tamtéž, s. 14.

²⁶ Tamtéž, s. 22-27.

Jedním z nich byl stručný vládní návrh, který skončil už v prvním čtení a byl předložen k projednání výborům, které o něm už nakonec nejednaly. S druhým návrhem přišli poslanci Strany zelených, kteří navrhovali, že by mělo být v ČR vyhlášeno referendum o zavedení přímé volby prezidenta. O návrhu se jednalo nakonec jen v prvním čtení, přičemž navrhovatelé svůj návrh vzali zpět na odkaz paralelně probíhajícího návrhu poslanců ČSSD.²⁷

Tehdejší senátorské návrhy byly aktivně spojovány s návrhy poslaneckými. Za první vážnější senátorský návrh považuje Šedo návrh senátora Horníka z roku 2008, který částečně navazoval na poslanecký návrh z roku 2003. Návrh ale nezískal v Senátu dostatečnou podporu žádného klubu a byl zamítnut především hlasy senátorů ODS. Poslední neúspěšný návrh předložený skupinou poslanců ČSSD se objevil v roce 2010. Ti částečně navazovali na svůj návrh z roku 2007, novinka se ovšem objevila v plánované atraktivní možnosti odvolat prezidenta, a to ještě před skončením jeho mandátu, v referendu vyhlášeném předsedou Poslanecké sněmovny na základě usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu. V případě neúspěchu referenda pak mělo dojít k rozpuštění Poslanecké sněmovny. Jak Šedo dodává, ani tento návrh nezískal větší podporu, a na konci roku 2010 byl zamítnut už v prvním čtení.²⁸

3.2.2 Schválení přímé volby prezidenta ČR

Znovu se o zavedení přímé volby začalo diskutovat v roce 2010, kdy se přibližovala volba prezidenta v roce 2013. Jak popisuje Charvát, zavedení přímé volby prezidenta si dala za cíl tehdejší nově vzniklá vládní koalice ODS, TOP 09 a Věcí veřejných. Koncem roku 2010 tedy postupně započala Ministerstva spravedlnosti a vnitra s přípravou změny Ústavy ČR.²⁹

Postupně byly představeny tři možné volební varianty na návrh ústavního zákona. První možnost se zakládala na jednokolovém většinovém volebním systému. Vítězem by se stal kandidát s nejvyšším počtem získaných platných hlasů. Druhá varianta zohledňovala nadpoloviční většinu hlasů.

---

²⁷ Tamtéž, s. 27-29.

²⁸ Tamtéž s. 29-30.

²⁹ CHARVÁT, Jakub a Petr JUST. *První přímá volba prezidenta ČR v roce 2013: cesta k jejímu zavedení a okolnosti a politické důsledky první přímé volby*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-96-7, s. 43-44.

Prezident by byl v prvním kole zvolen jen v tom případě, pokud by získal právě zmíněnou nadpoloviční většinu. V opačném případě by se konalo druhé kolo, kde by se mezi sebou utkali dva kandidáti s nejvyšší podporou z kola prvního, zde by zvítězil kandidát s větším počtem hlasů. I třetí varianta byla postavena na dvoukolovém většinovém volebním systému s tím, že dolní hranice pro postup do druhého kola by byla stanovena na 12,5 % získaných platných hlasů. Pokud by tuto hranici nepřekonali alespoň dva uchazeči, do druhého kola by opět postupovali dva nejúspěšnější z kola prvního. Vybrána byla nakonec druhá varianta.³⁰

Samotné hlasování o návrhu proběhlo v Poslanecké sněmovně 14. prosince 2011. Pro se vyslovilo celkem 159 poslanců, proti byli pouze tři, a návrh byl tedy postoupen do Senátu. V Senátu proběhlo hlasování 8. února 2012, návrh se tam ale nesetkával s tak jednoznačnou podporou jako v Poslanecké sněmovně. Jak přibližuje Šedo, řada senátorů přímou prezidentskou volbu razantně odmítala, nebo prosazovala vrácení zákona zpět do Poslanecké sněmovny. Nakonec ale i v Senátu převážil názor, že není možné navrhovat další změny a schválení zákona zdržovat. Pro návrh tehdy hlasovalo celkem 49 senátorů, proti, se vyjádřilo 22, deset senátorů se pak hlasování zdrželo nebo nehlasovalo vůbec. To znamenalo, že ústavní zákon č.71/2012 Sb., tedy zákon zavádějící přímou volbu prezidenta republiky, Senát také nakonec přijal.³¹

Jako poslední podepsal 17. února 2012 ústavní zákon č.71/2012 Sb., tehdejší prezident Václav Klaus, který veřejně přímou prezidentskou volbu sám často kritizoval. Klaus prohlásil, že schválení přímé prezidentské volby je fatální omyl. Zákon ovšem do Poslanecké sněmovny vrátit nemohl, protože ústavní zákon na rozdíl od ostatních zákonů vetovat nelze. Svůj nesouhlas se zavedením mohl tedy projevit pouze v médiích, kde několikrát označil zavedení přímé volby za populistické.³²

---

³⁰ VLÁDA ČR. Přímá volba prezidenta. *Vláda ČR* [online]. Vláda ČR, 2010 [cit. 03. 03. 2021] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

³¹ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 33-34.

³² ČT 24. Klaus podepsal přímou volbu prezidenta. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2012 [cit. 04. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1190453-klaus-podepsal-primou-volbu-prezidenta>

3.3 Ústavní zákon o přímé volbě prezidenta republiky

Dlouholeté snažení o zavedení přímé volby prezidenta v České republice bylo potvrzeno v březnu 2012, kdy byl ve Sbírce zákonů vyhlášen ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Později byl dodatečně přijat prováděcí zákon č. 275/2012 Sb., který celý akt přímé prezidentské volby zpřesňoval. Nový způsob volby hlavy státu pak vstoupil v účinnost 1. 10. 2012. Přímou volbu prezidenta popisuje Hlava třetí Ústavy ČR. Konkrétně se jedná o Články 54, 56, 57 a 58, které ji charakterizují takto:

1. Prezident republiky je volen v přímých volbách.
2. Prezidentská volba se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.
3. Prezidentem republiky se stává kandidát, který obdržel nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů. Pokud takový kandidát není, koná se za čtrnáct dnů po začátku prvního kola volby druhé kolo volby, do kterého postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby. Při rovnosti hlasů postupují do druhého kola volby všichni kandidáti, kteří v prvním kole volby získali nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů, a nejsou-li takoví kandidáti alespoň dva, postupují i kandidáti, kteří obdrželi druhý nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů.
4. Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který získal ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Pokud je takových kandidátů více, prezident republiky není zvolen a do deseti dnů se vyhlásí nová volba prezidenta republiky.
5. Jestliže kandidát, který postoupil do druhého kola volby, přestane být volitelný za prezidenta republiky před druhým kolem volby, anebo se práva kandidovat vzdá, postupuje do druhého kola volby kandidát, který v prvním kole volby získal další nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Druhé kolo volby se uskutečňuje i tehdy, účastní-li se ho pouze jeden kandidát.
6. Navrhnout kandidáta může každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta je rovněž oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů.
7. Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

8. Volba prezidenta republiky se koná v posledních šedesáti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky, nejpozději však třicet dnů před uplynutím volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, uskutečňuje se volba prezidenta republiky do devadesáti dnů.
9. Prezidentskou volbu vyhlašuje předseda Senátu nejpozději devadesát dnů před jejím konáním. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Senátu volbu prezidenta republiky nejpozději do deseti dnů poté a zároveň nejpozději osmdesát dnů před jejím konáním.
10. Jestliže není funkce předsedy Senátu obsazena, vyhlašuje volbu prezidenta republiky předseda Poslanecké sněmovny.
11. Prezidentem České republiky může být zvolen občan, který je volitelný do Senátu.
12. Nikdo není volitelný více než dvakrát za sebou.³³

3.3.1 Prováděcí zákon o volbě prezidenta republiky

Nezbytnou součástí přímé volby se stal zákon č. 275/2012 Sb., tedy provádějící zákon o volbě prezidenta republiky. Jedná se o zákon, který upravuje podmínky výkonu volebního práva při volbě prezidenta republiky. Obsahuje podrobnosti k navrhování kandidátů na funkci prezidenta republiky, k vyhlášení a provádění volby prezidenta, k vyhlášení jejího výsledku a k možnému soudnímu přezkumu. Všechny tyto podrobnosti jsou detailně popsány v devíti hlavách: hlava první Obecná ustanovení, hlava druhá Volební orgány, hlava třetí Kandidátní listina, hlava čtvrtá Hlasování, hlava pátá Zjišťování výsledků volby prezidenta, hlava šestá Správní delikty, hlava sedmá Soudní přezkum, hlava osmá Ustanovení společná a zmocňovací, hlava devátá Ustanovení přechodná. Celkem se tedy jedná o 75 paragrafů.³⁴

---

³³ Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 08. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

³⁴ Zákon č. 275/2012 Sb. o volbě prezidenta republiky. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 08. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275>

4 VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2013

První historická přímá volba prezidenta byla vyhlášena předsedou Senátu Milanem Štěchem na 11. a 12. ledna 2013, s možným druhým kolem o dva týdny později. K volbě podalo přihlášku celkem dvacet kandidátů. Ti museli získat podporu dvaceti poslanců nebo deseti senátorů. Druhou možností byla pak varianta získat arch s podpisy minimálně 50 000 oprávněných voličů.³⁵ Tyto podmínky nakonec splnilo jen jedenáct kandidátů, přičemž další tři byli po přezkumu podpisových archů vyřazeni. Jednalo se o Janu Bobošíkovou, Tomia Okamuru a Vladimíra Dlouhého. Všichni tři ale podali stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu České republiky. Ten nakonec rozhodl, že vzorec pro přezkum a vyřazování podpisů byl chybný, což znamenalo návrat Jany Bobošíkové. Uchazeči Dlouhý ani Okamura pak se svými stížnostmi neuspěli.³⁶

4.1 Kandidáti a jejich volební kampaně

Jak předkládá Šedo, v prezidentské volbě v roce 2013 se tedy nakonec utkalo celkem devět kandidátů. Tři z nich získali podporu poslanců nebo senátorů, a to konkrétně: Přemysl Sobotka, Jiří Dienstbier a Karel Schwarzenberg. Zbýlých šest bylo pak do volby nominováno zásluhou voličských podpisů, šlo o: Miloše Zemana, Taťánu Fischerovou, Vladimíra Franze, Janu Bobošíkovou, Zuzanu Roithovou a Jana Fischera. Specifickou podporu měli Miloš Zeman a Jiří Dienstbier. Zeman měl sice zajištěnou senátorskou podporu, ale nakonec se rozhodl jít cestou petičních archů, naopak Dienstbier se rozhodl sbírat podpisy, jeho navrhovatelé se ale stali nakonec senátoři.³⁷

---

³⁵ MVČR. Podrobné informace k přímé volbě prezidenta. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

³⁶ ČT24. Vnitro vyřadilo z boje o Hrad Bobošíkovou, Dlouhého a Okamuru. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1133069-vnitro-vyradilo-z-boje-o-hrad-bobosikovou-dlouheho-a-okamuru>

³⁷ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 69.

4.1.1 Jana Bobošíková

Ing. Jana Bobošíková se proslavila především jako moderátorka a redaktorka v rozhlasovém a televizním vysílání, kde se objevovala od konce 80. let. Od roku 2004 působila jako europoslankyně a později jako předsedkyně strany Politika 21. V roce 2011 pak založila vlastní stranu s názvem SUVERENITA – Blok Jany Bobošíkové. Na post prezidentky ČR kandidovala poprvé za KSČM neúspěšně už v roce 2008. Svou druhou kandidaturu na prezidentku oznámila už v roce 2012, kdy také začala se sbíráním potřebných podpisů. Hlavními body v její předvolební kampani se staly kritika Evropské unie a prosazování suverenity ČR.³⁸

4.1.2 Jiří Dienstbier

Mgr. Jiří Dienstbier proslul jako jeden z organizátorů studentských protestů v listopadu 1989, poté se několik let živil jako právník. V politice zastával celou řadu funkcí jako například zastupitel městské části, senátor nebo stínový ministr spravedlnosti za ČSSD. Ve své kampani často zmiňoval témata jako boj proti korupci a klientelismu, rovný přístup ke zdravotní péči či zlepšení úrovně vzdělávání. Dienstbierovým hlavním cílem bylo porazit Miloše Zemana, kterého označoval za zástupce klientské politiky a staré levice.³⁹

4.1.3 Jan Fischer

Asi nejvíce se Ing. Jan Fischer, CSc. dostal do podvědomí občanů jako premiér úřednické vlády z mezi lety 2009-2010 a jako místopředseda Českého statistického úřadu. Od roku 1980 do roku 1989 byl členem KSČM, za což byl pak později velmi kritizován. Do žádné politické strany už později nevstoupil a do prezidentské volby vstupoval jako nezávislý kandidát. Jeho volební program nebyl zcela tak konkrétní jako u ostatních kandidátů. Fischer ho založil na několika volebních bodech: silná ekonomika, návrat vlády práva, odpovědnost a slušnost v politice, obhajoba národních zájmů a dobrá reprezentace České republiky v zahraničí.⁴⁰

---

³⁸ RENOVIKA, Vera. *Kandidáti na Hrad: jací opravdu jsou?* Praha: Ottovo nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7451-282-7, s. 7-17.

³⁹ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 72.

⁴⁰ FISCHER, Jan. Členství v KSČ jsem přijal kvůli svému povolání, byla to chyba. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1132700-jan-fischer-clenstvi-v-ksc-jsem-prijal-kvuli-svemu-povolani-byla-chyba>

4.1.4 Tat'ána Fischerová

O prezidentský úřad se dále ucházela herečka Tat'ána Fischerová. V politice se angažovala mezi lety 2002-2006, kdy zastávala funkci poslankyně za US-DEU. Dále kandidovala neúspěšně za Stranu zelených do Senátu. Do prezidentské volby pak působila jako občanská aktivistka. Ve své kampani se věnovala tématům, jako jsou: problematika právního státu, sociální nerovnosti, rovný přístup ke vzdělání, morálka, spravedlnost a láska.⁴¹

4.1.5 Vladimír Franz

Kontroverzní postavou první přímé volby se stal dramatik, hudební skladatel, výtvarník a vysokoškolský pedagog prof. JUDr. Vladimír Franz. Ve společnosti byl ale znám především díky svým extravagantním tetováním a jeho kandidatura byla z počátku považována jen za recesi. Franz svou kampaň postavil na myšlence, že je občanským kandidátem. Dále zdůrazňoval, že je politicky „nezkažený“, chce bojovat proti korupci, usilovat o zlepšení politické kultury nebo legalizovat konopí. Všechna tato témata byla ale po většinu kampaně opomíjena na úkor jeho výrazné vizáže, na kterou byl v médiích často dotazován.⁴²

4.1.6 Zuzana Roithová

MUDr. Zuzana Roithová, MBA, původním povoláním lékařka, působila řadu let jako ředitelka Fakultní nemocnice Královské Vinohrady. V roce 1998 se stala ministryní zdravotnictví a zároveň byla i zvolena do Senátu. Později se stala členkou KDU-ČSL a opakovaně byla zvolena do Evropského parlamentu. Roithová ve své kampani nepoužívala slogany nebo nepoukazovala na konkrétní témata, ale spíše doufala v to, že její potencionální voliči sledují politickou scénu a znají výsledky její práce. Kampaň se snažila zachovat ve skromném a slušném duchu. Razantně pak ovšem odmítala, aby se prezidentem stal některý z jejích protikandidátů spojený s komunistickou minulostí.⁴³

---

⁴¹ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 76-77.

⁴² Tamtéž, s. 77-78.

⁴³ RENOVICA, Vera. op. cit., s. 67-77.

4.1.7 Karel Schwarzenberg

Karel Schwarzenberg pochází ze šlechtického rodu Schwarzenbergů. Od 90. let působil jako poradce prezidenta Václava Havla a později se stal jeho kancléřem. Od roku 2004 začal pracovat jako senátor, následně jako poslanec. Veřejnosti je znám především jako ministr zahraničních věcí a někdejší předseda TOP 09. Jeho volební program sázel především na kandidátovu osobnost, jeho netradiční smysl pro humor a na vyvarování se nereálných předvolebních slibů. Dále Schwarzenberg spoléhal na podporu mladých voličů, pro které byly v rámci předvolební kampaně organizovány různé koncerty, workshopy, setkání a předvolební diskuze. Schwarzenberg se také těšil veřejné podpoře známých českých osobností. Jeho popularita byla vidět i na sociálních sítích, kde se mu podařilo získat největší podporu ze všech kandidátů. V médiích byl často kritizován za svou špatnou výslovnost, usínání na veřejnosti, a tím pádem možnou nedostatečnou reprezentativnost pro prezidentský úřad.⁴⁴

4.1.8 Přemysl Sobotka

MUDr. Přemysl Sobotka patří k nejznámějším představitelům Občanského fóra a pozdější ODS. Několikrát za sebou byl zvolen do Senátu ČR, kde zastával funkci předsedy a místopředsedy. Na prezidentského kandidáta byl nominován ve stranických „primárnkách“ ODS, kdy porazil svého protikandidáta Evžena Tošenovského. Svůj předvolební program postavil na „Deseti jistotách Přemysla Sobotky“. Jednalo se o pět pozitivně a pět negativně formulovaných bodů, kam patřily např. tyto slogany: pro důsledné dodržování zákona bez výjimek, pro zdravou energetiku s využitím jádra, proti totalitě a neúctě k jednotlivci nebo proti zavedení eura bez referenda občanů. Celou jeho kampaň doprovázelo především téma vlastenectví.⁴⁵

4.1.9 Miloš Zeman

Ing. Miloš Zeman, CSc. je jedním z nejznámějších politiků porevolučního období. V roce 1968 vstoupil do KSČ, ze které byl ale po dvou letech vyloučen. Zeman totiž veřejně vyslovoval nesouhlas se sovětskou okupací a počínající normalizací. V 90. let působil v politice jako předseda ČSSD, předseda Poslanecké sněmovny a mezi lety 1998-2002 jako předseda vlády České republiky.

---

⁴⁴ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 80-82.

⁴⁵ RENOVICA, Vera. op. cit., s. 91-99.

V roce 2002 znovu na premiéra kandidovat odmítl, a tak byl osloven, aby kandidoval na prezidenta. Tuto výzvu Zeman sice přijal, ale prezidentem ČR se ve volbě v roce 2003 nestal, a to i díky tomu, že proti němu hlasovalo 27 poslanců ČSSD. Do politiky se Zeman vrací až o několik let později, kdy zakládá Stranu Práv Občanů – ZEMANOVCÍ.⁴⁶

Kandidaturu na prezidenta oznámil Zeman už v únoru 2012, přičemž potřebných 50 000 nasbíral už v červnu. Jak poznamenává Šedo, předvolební kampaň zakládal Zemanův tým na jeho výborných rétorických dovednostech, což mu značně nahrávalo především v prezidentských debatách v televizi. Svě řečnické schopnosti pak využil i při předvolebním turné po regionech, kde představoval volební program a diskutoval s voliči. Současně bylo proti Zemanovi vedeno několik antikampaní, a to jak za jeho komunistickou minulost, tak za jeho postoj k některým zahraničně-politickým postojům.⁴⁷

4.2 Výsledky 1. kola

Jak už bylo výše zmíněno, první kolo prezidentské volby se uskutečnilo v pátek a v sobotu 11. a 12. ledna. Voliči měli možnost hlasovat v pátek od 14. do 22. hodiny, v sobotu pak mezi 8. a 14. hodinou. Zájem o první přímou volbu prezidenta potvrdila volební účast, která se vyšplhala na 61,31 %, to znamená, že svůj hlas odevzdalo 5 168 161 oprávněných voličů, přičemž voličské seznamy jich obsahovaly 8 435 522. Možnost volit prezidenta využila i řada občanů ČR žijících v zahraničí, volební účast tam dosáhla 62,77 %.^{48 49} Pokud se zaměříme na volební účast v krajích (viz graf č. 1), vidíme, že nejvyšší volební účast byla v kraji Vysočina, a to 66,79 %, nejnižší pak v kraji Karlovarském, kde hlasovalo jen 52,35 % oprávněných voličů.

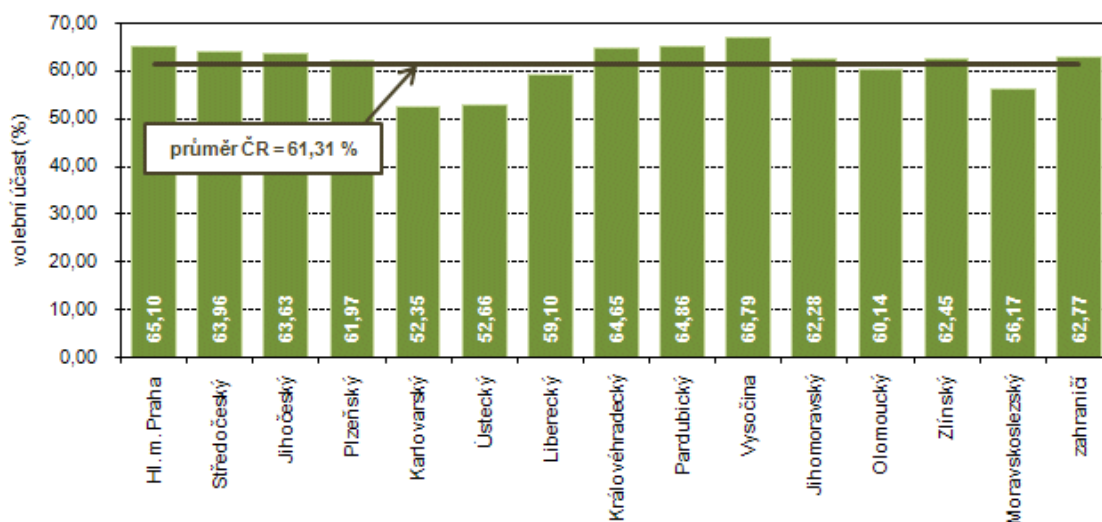
⁴⁶ ZEMAN, Miloš. Miloš Zeman–oficiální stránky. *Miloš Zeman – oficiální stránky* [online]. [cit. 16. 03. 2021]. Dostupné z: <http://www.zemanimilos.cz/cz/t/zivotopis.htm>

⁴⁷ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 84-86.

⁴⁸ VOLBY. CZ. Volební účast v 1. kole – zvláštní volební okrsky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/prez2013/pe42?xjazyk=CZ&xv=1>

⁴⁹ VOLBY. CZ. Výsledek volby. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

Graf č. 1: Volební účast v 1. kole volby prezidenta podle krajů 2013

Zdroj: Český statistický úřad, 2013 [online]

Podle očekávání vítěze první kolo nepřineslo. Jak ukazuje tabulka č. 1, do druhého kola z prvního místa postoupil Miloš Zeman, který obdržel přes 24 % platných hlasů. Spolu s ním se do druhého kola probojoval Karel Schwarzenberg, který za Zemanem zaostal o necelé procento. Velkým překvapením se stal fakt, že do druhého kola nepostoupil dlouho favorizovaný Jan Fischer, který skončil až na třetím místě.

Podle všeho mu uškodily především nezvládnuté předvolební debaty, členství v komunistické straně a bezobsažnost kampaně.⁵⁰ Za ním se hned v závěsu na čtvrtém místě umístil Jiří Dienstbier se ziskem 16,12 % hlasů. Naopak nejnižšího zisku, a to kolem 2 %, dosáhli Jana Bobošíková a Přemysl Sobotka. Sobotkův výsledek byl ovšem považován za velký debakl, protože ve srovnání s ostatními kandidáty jeho tým vynaložil na předvolební kampaň mnohem více prostředků a úsilí.⁵¹

⁵⁰ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 74.

⁵¹ Tamtéž, s. 49.

Tabulka č. 1: Výsledky 1. kola volby prezidenta České republiky 2013 (vlastní zpracování)

Pořadové číslo	Kandidát	Počet hlasů	Počet hlasů v %	Pořadí
1	Zuzana Roithová	255 045	4,9 %	6.
2	Jan Fischer	841 437	16,35 %	3.
3	Jana Bobošíková	123 171	2,39 %	9.
4	Tat'ána Fischerová	166 211	3,23 %	7.
5	Přemysl Sobotka	126 846	2,46 %	8.
6	Miloš Zeman	1 245 848	24,21 %	1.
7	Vladimír Franz	351 916	6,84 %	5.
8	Jiří Dienstbier	829 297	16,12 %	4.
9	Karel Schwarzenberg	1 204 195	23,40 %	2.

Zdroj: Český statistický úřad, 2013[online]

Po vyhlášení výsledků prvního kola se v médiích začala objevovat celá řada zajímavých prohlášení neúspěšných kandidátů, ty ve svém článku pro ČT24 zachycuje Lucie Strašíková. Za zmínku také stojí výrok Tomia Okamury, který se neuctivě vyjádřil k výsledku Jana Fischera. Z řady výroků jsem vybrala např. tyto:

- Jana Bobošíková: *„Pokud volby hlavy státu dopadly tak, jak dopadly, a pokud všichni ti kandidáti včetně kandidáta největší vládní strany dávají své hlasy eurofederalistům nebo eurohujerům, tak si myslím, že je načase povolat do zbraně Václava Klause.“*⁵²
- Jiří Dienstbier: *„Výsledky považuji za definitivní... Svůj výsledek nepovažuji za špatný, byť bych považoval za lepší být na druhém místě... Dobrá volba pro levicové voliče ve druhém kole není, musí se rozhodnout pro menší zlo.“*⁵³
- Vladimír Franz: *„Žijeme v zemi, kde se často zlato mění v listí. Bylo pro mě důležité, že se probudila občanská společnost a že se ukázalo, že si šli lidé naproti, že to jde bez politických stran a zájmových skupin.“*⁵⁴
- Tomio Okamura: *„Oběma finalistům gratuluji. Myslím, že lidé z většiny volili moudře – do druhého kola nepustili bezpáteřního kariéristu, který byl favorizován do poslední chvíle evidentně falšovanými průzkumy – to je dobrá zpráva pro nás všechny.“*⁵⁵

⁵² STRAŠÍKOVÁ, Lucie. První kolo nerozhodlo: Finalisty Zeman a Schwarzenberg. ČT24 — Česká televize [online]. Česká televize, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné

z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1123947-prvni-kolo-nerozhodlo-finalisty-zeman-a-schwarzenberg>

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Tamtéž.

4.3 Situace před druhým kolem

Kampaň pro druhé kolo začala prakticky okamžitě po vyhlášení výsledků kola prvního. Bylo jasné, že jedním z klíčů k vítězství ve druhém kole bude získat si na svou stranu hlasy poražených kandidátů. Jako první vyjádřili veřejně svou podporu Karlu Schwarzenbergovi Zuzana Roithová a Přemysl Sobotka. Později také Jiří Dienstbier, který se tak rozcházel s názorem své ČSSD, která naopak svým voličům ve druhém kole doporučila volit Miloše Zemana. Jako další pak Zemana podpořili Vladimír Franz, Jan Fischer nebo vedení KSČM. Bobošíková a Fischerová pak veřejně nepodpořily ani jednoho z kandidátů. Za zmínku stojí i postoj tehdejšího prezidenta Václava Klause a celé jeho rodiny. Ti častokrát kritizovali Schwarzenberga za to, že prožil velkou část života v zahraničí, nebo za to, že jeho žena neovládá český jazyk. Klaus dokonce napsal SMS, ve které stálo, že pokud se Schwarzenberg stane českým prezidentem, bude uvažovat o emigraci.⁵⁶

4.3.1 Volební kampaně

V následujících dvou týdnech tedy zahájily volební týmy obou kandidátů silnou kampaň a zároveň ještě silnější antikampaň. Zemanův tým se snažil Schwarzenberga prezentovat jako jednoho z představitelů tehdejší kritizované vlády Petra Nečase, ve které působil Schwarzenberg jako místopředseda a současně jako ministr zahraničních věcí. Dále Zeman zdůrazňoval možnost potenciálního vlivu tehdejšího ministra financí Miroslava Kalouska na prezidentský úřad. Tato tematika se postupně objevovala i na billboardech, kde se začala objevovat hesla jako: „Stop této vládě“ a „Stop Kalouskovi na Hradě“. Tento argument zdůrazňoval i v následných prezidentských debatách, kdy záměrně oslavoval Schwarzenberga „pane ministře“ nebo „pane první místopředsedo vlády“. Tým Karla Schwarzenberga se snažil na veřejnosti prosazovat názor, že Zeman je pokračovatelem politiky Václava Klause a že pokud se stane prezidentem, žádná změna v ČR nenastane. Schwarzenberga se naopak snažili připodobňovat k Václavu Havlovi, čemuž napomáhala i předvolební motto: „Slušně, poctivě a spravedlivě“.⁵⁷

---

⁵⁶ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 49-50.

⁵⁷ ŠEDO, Jakub. op. cit., s. 86-87.

4.3.2 Debaty v médiích

Jednou z hlavních událostí se před druhým kolem staly již zmiňované debatní duely, a to především v televizi a rozhlasu. Zeman i Schwarzenberg si byli vědomi toho, že právě díky nim mohou získat hlasy nerozhodnutých voličů. Mezi nejvýraznější patřily debata na televizní stanici Prima Family a dva duely v České televizi, moderované Václavem Moravcem. Asi nejdiskutovanějším debatním tématem se staly Benešovy dekrety a s nimi spojený odsun sudetských Němců z československého pohraničí. Schwarzenberg v televizní debatě v České televizi 17. ledna konstatoval: „*Dekrety již neplatí, a to od přijetí Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod.*“ Dále uvedl: „*To, co jsme v roce 45 spáchali, by dnes bylo odsouzeno jako hrubé porušení lidských práv a asi by se tehdejší vláda včetně prezidenta Beneše ocitli u soudu v Haagu.*“ K čemuž se hned vyjádřil Zeman: „*Beneš by byl tedy podle Vás souzen jako válečný zločinec, protože nic jiného jste teď neřekl.*“⁵⁸

Téma Benešových dekretů bylo aktuální i v další prezidentské debatě následující den na stanici Prima Family. Zeman zde transformoval soupeřův výrok: „*Pan ministr včera označil Edvarda Beneše za válečného zločince, který patří před haagský tribunál.*“ Dále pokračoval slovy: „*Do této chvíle, respektive do věrejška, bych naprosto respektoval, že budete prezidentem České republiky,*“ řekl Schwarzenbergovi Zeman. „*Ale ten, kdo označí jednoho z prezidentů Československa za válečného zločince, mluví jako sudeťák, a ne jako prezident,*“ pokračoval. Schwarzenberg tyto Zemanovy výroky ale opakovaně razantně odmítl.⁵⁹

Jak uvádí článek Vratislava Maňáka, Zeman byl Schwarzenbergem často kritizován za uzavření tzv. opoziční smlouvy.⁶⁰ Schwarzenberg k tomu poznamenal: „*Nesmíme zapomenout, že během té doby se úroveň korupce v ČR zdvihla až o padesát až sto procent.*“

---

⁵⁸ ČT24. Prezidentský duel 2013. *Česká televize — iVysílání* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24-2013/213411033170117-prezidentsky-duel/>

⁵⁹ SCHWARZEMBERG, Karel a ZEMAN, Miloš. Miloš Zeman vs. Karel Schwarzenberg – Prezidentská debata 18. ledna 2013. *YouTube* [online]. YouTube, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=sX4MG6_IX8w

⁶⁰ Opoziční smlouvu spolu uzavřely tehdejší ČSSD Miloše Zemana a ODS Václava Klause po volbách v roce 1998. Občanští demokraté tímto dokumentem umožnili tehdy vítězné ČSSD vznik vlády a zavázali se, že ve sněmovně nevyvolají hlasování, které by mělo Zemanovu kabinetu vyslovit nedůvěru.

To ale Zeman důsledně odmítal a naopak toto své období považoval za úspěšné: „*Byla to vláda, která tuhle zemi vyvedla z ekonomické krize, která měla čtyřikrát menší zadlužování než vaše vláda, která měla růst ekonomiky šestkrát větší než vaše vláda.*“ Dalšími debatními tématy se pak staly např. vztah k Evropské unii a zavedení Eura nebo aktivita hlavy státu.⁶¹

Výrazným bodem předvolební kampaně se stal inzerát otisknutý v deníku Blesk v prvním dni druhého kola voleb. Inzerát vyzýval, aby lidé nevolili Karla Schwarzenberga. Dále obsahoval údaje na téma tolik zmiňovaných dekretů, které ale Schwarzenberg sám několikrát označil za lživé. Jeho volební tým tedy podal žalobu za šíření poplašné zprávy. K inzerátu se později přihlásil advokát Vladimír Zavadil, který za něj dostal v kárném řízení pokutu 850 000 Kč.⁶²

4.3.3 Předvolební výzkum agentury STEM/MARK

Před druhým kolem volby si nechala Česká televize agenturou STEM/MARK vypracovat výzkum, jehož cílem bylo zjistit pozici prezidentských kandidátů, vliv televizních debat na voliče a předpokládanou volební účast. Průzkum probíhal napříč všemi českými kraji od 18. do 24. ledna 2013, účastnilo se ho celkem 1220 respondentů od 18 let s různým dosaženým vzděláním. Mezi hlavní zjištění patřila tato:

- Volební účast byla odhadována na 50-55 %.
- Důvodem neúčasti ve druhém kole je převážně to, že ani jeden z kandidátů se voličům nezamlouvá.
- Na nerozhodnuté voliče mají největší vliv debaty v televizi a rozhlase. Alespoň jednu z debat vidělo 75 % dotazovaných.
- Zemana vidí respondenti jako pokračovatele Václava Klause. Schwarzenberg je naopak připodobňován k Havlovi nebo Masarykovi.
- Schwarzenberg je častěji volen jako možný lepší prezident, Zeman pak jako menší zlo.

---

⁶¹ MAŇÁK, Vratislav. Jak na vládu? Schwarzenberg chce být nadstranický, Zeman kritický. ČT24 — Česká televize. Česká televize, 2013 [online]. [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1122894-jak-na-vladu-schwarzenberg-chce-byt-nadstranicky-zeman-kriticky>

⁶² ČT 24. Právník Zavadil dostal za inzerát proti Schwarzenbergovi pokutu 850 tisíc. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1060741-pravnik-zavadil-dostal-za-inzerat-proti-schwarzenbergovi-pokutu-850-tisic>

- Voliči Miloše Zemana vidí volbu jako rozhodování mezi levicí a pravicí. Voliči Karla Schwarzenberga pak volbu chápou jako výběr mezi dvěma různými styly politiky.
- Karla Schwarzenberga lidé volí pro jeho vzdělanost a rozhled, prestiž v zahraničí a jeho morální kvality. Jeho odpůrcům pak vadí, že je starý, špatně vyslovuje, nežil v ČR a jeho manželka neumí česky.
- Miloše Zemana podporují lidé, protože je Čech, je vzdělaný, je schopný politik, je výborný řečník a má smysl pro humor. Zemanovi je pak vyčítán nevhodný projev (je arogantní, vulgární, neuctivý). Dále lidem vadí jeho politická minulost a kladný vztah k alkoholu.⁶³

4.4 Výsledky druhého kola 2013

Druhé kolo prezidentské volby se uskutečnilo v pátek a sobotu 25. a 26. ledna. Zájem o volbu byl patrný již z množství vydaných voličských průkazů, o které požádalo přes 700 000 lidí, což bylo zhruba o polovinu více než před kolem prvním. To ukazovalo na zvýšený zájem z řad mladých voličů žijících mimo trvalé bydliště. Volební účast byla ale nakonec nižší než v kole prvním a zastavila se na 59,11 %, volit tedy přišlo nakonec 4 983 481 z celkových 8 434 941 oprávněných voličů. Za zmínku určitě stojí volební účast Čechů pobývajících v zahraničí, ta dosáhla 72,24 %, což je téměř o 10 % hlasů více než v kole prvním.^{64 65}

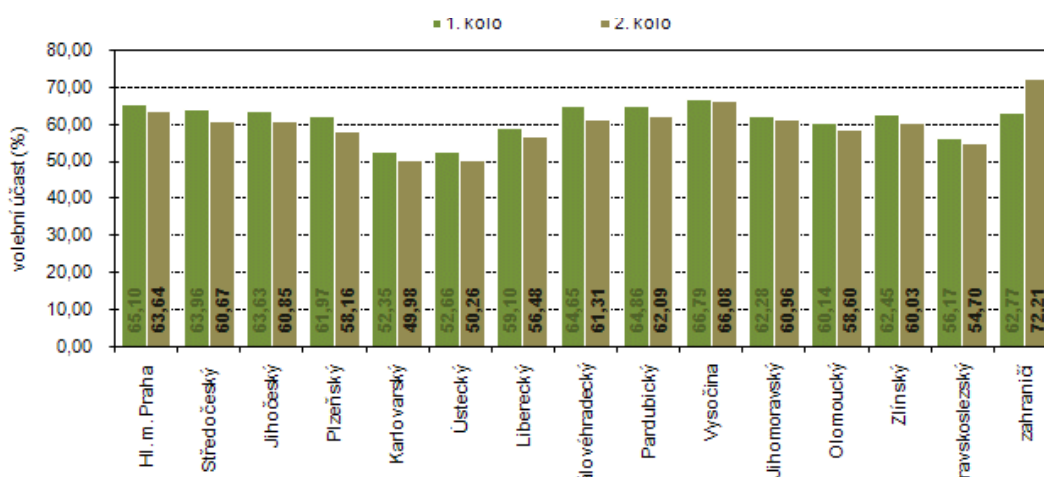
⁶³ STEM/MARK. *Prezidentské volby 2013-2. kolo*. [online]. STEM/MARK, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <http://img.ct24.cz/multimedia/documents/44/4325/432431.pdf>

⁶⁴ ČT24. Rekordní zájem o volby – o voličský průkaz si požádalo přes 700 tisíc lidí. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1122119-rekordni-zajem-o-volby-o-volicisky-prukaz-si-pozadalo-pres-700-tisic-lidi>

⁶⁵ VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky – výběr územní úrovně. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 24. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2013/pe3?xjazyk=CZ>

Pokud se zaměříme na volební účast v jednotlivých krajích, zjistíme, že stejně jako v kole prvním byla nejvyšší v kraji Vysočina 66,08 %. Vysoká účast byla také např. v Praze nebo v kraji Pardubickém. Pokud ovšem srovnáme první a druhé kolo, vidíme, že podobně jako v ostatních krajích tam účast mírně poklesla (viz graf č. 2). Nejnížší volební účast byla pak opět v kraji Karlovarském 49,98 %, kde oproti kolu prvnímu klesla o 2,37 %. Nejvyšší rozdíl v účasti mezi oběma koly byl pak v kraji Plzeňském, činil 3,81 %.

Graf č. 2: Volební účast v 1. a 2. kole volby prezidenta podle krajů 2013

Zdroj: Český statistický úřad, 2013[online]

Jak ukazuje tabulka č. 2, vítězem druhého kola se stal Miloš Zeman, který získal celkem 54,80 % hlasů, porazil tak Karla Schwarzenberga, který obdržel 45,19 %, což činilo rozdíl téměř 10 %. V přepočtu na jednotlivé hlasy pak Zeman získal téměř o 480 tisíc hlasů více než Karel Schwarzenberg.

Tabulka č. 2: Výsledky 2. kola volby prezidenta České republiky 2013 (vlastní zpracování)

Kandidát	Počet hlasů	Počet hlasů v %	Pořadí
Miloš Zeman	2 717 405	54,80 %	1.
Karel Schwarzenberg	2 241 171	45,19 %	2.

Zdroj: Český statistický úřad, 2013 [online]

Zeman zvítězil ve všech krajích kromě Prahy, tam zvítězil Schwarzenberg se ziskem 66 %. Největší dominanci měl Zeman v kraji Moravskoslezském, kde získal 67,25 % a na jeho milované Vysočině 64,12 %. Nejtěsnější situace pak byla naopak v kraji Libereckém, pro Zemana tam hlasovalo 50,23 % oprávněných voličů, pro Schwarzenberga 49,76 %. Zemanova převaha se projevila i v okresech.

Z celkových 77 jich totiž Schwarzenberg ovládl pouze 10, a to například okres Liberec, České Budějovice, Brno, Plzeň nebo Jablonec nad Nisou. Vůbec největší podpory se dočkal ale Schwarzenberg v zahraničí, kde mu svůj hlas odevzdalo 84,24 % voličů. K nejvýraznějším Zemanovým úspěchům pak řadíme např. vítězství v okrese Bruntál 79,89 % nebo Karviná 76,39 %. K vítězství mu také pomohl zisk některých velkých měst jako např. Olomouce, Ostravy, Jihlavy nebo Pardubic.⁶⁶

Karel Schwarzenberg po vyhlášení výsledků poděkoval všem svým podporovatelům, především pak svému volebnímu týmu, který se podle něj ve vyhrocené volební kampani nedopustil žádných lží a podpásovek. Svou porážku uznal, ovšem dodal, že tyto volby vyhrála lež. Na závěr pak Miloši Zemanovi vzkázal: „*Doufám, že se mu podaří být prezidentem všech občanů.*“ S odstupem několika let můžeme dnes konstatovat, že se mu to bohužel nepovedlo. Miloš Zeman ve svém proslovu poděkoval všem svým voličům, hlavně pak své dceři Kateřině a herečce Jiřině Bohdalové, které se staly tváří jeho kampaně. Karlu Schwarzenbergovi pak poblahopřál k „*čestnému druhému místu*“. Zeman dále uvedl, že chce být prezidentem dolních deseti milionů, mezi které patří i voliči Karla Schwarzenberga. Naopak dodal, že nechce být prezidentem kmotrovských mafí, které na této společnosti pouze parazitují.⁶⁷

Historicky prvním přímo zvoleným prezidentem ČR se tedy stal Miloš Zeman. Jeho inaugurace se uskutečnila 8. března 2013 ve Vladislavském sále na Pražském hradě. Prezidentský slib složil do rukou tehdejšího předsedy Senátu Milana Štěcha. Slib zní: „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.*“⁶⁸

---

⁶⁶ VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky – výběr územní úrovně. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 24. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2013/pe3?xjazyk=CZ>

⁶⁷ *Hledá se prezident* [dokumentární film]. Režie Tomáš KUDRNA. Česko, 2013.

⁶⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Článek 59 odst. 2., Ústava České republiky. *Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 25. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

5 VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2018

Po pěti letech kontroverzního prezidentství první přímo zvolené hlavy státu se v lednu roku 2018 konala volba druhá. Miloš Zeman se ve svém prvním funkčním období nestal prezidentem, kterého by přijímala celá společnost. Názory na jeho prezidenství byly na veřejnosti velice odlišné, dokonce si dovolím říci, že Zemanovy výroky a skutky rozdělovaly a rozdělují českou společnost dodnes. Za uplynulých pět let získal Zeman řadu skalních příznivců, naopak společnost je plná jeho striktních odpůrců. Už ve druhé polovině Zemanova funkčního období se tedy začalo diskutovat o tom, zda bude v další volbě prezident svůj post obhajovat, případně o tom, kdo by ho mohl ve funkci nahradit.

Postupně se na veřejnosti začala objevovat různá jména, přičemž řada z nich se nakonec ukázala jen jako pouhá spekulace. Mezi nimi např. tehdejší místopředseda Senátu ČR Zdeněk Škromach za ČSSD, kněz Tomáš Halík, a dokonce i exprezident Václav Klaus. Dále se také uvažovalo o účasti některých poražených kandidátů z voleb v roce 2013, např. o Jiřím Dienstbierovi nebo Zuzaně Roithové. K dalším zmiňovaným osobnostem pak patřili např. i současný premiér Andrej Babiš, europoslanec Jiří Pospíšil, prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Miloslav Kala nebo politický aktivista Šimon Pánek.⁶⁹

5.1 Kandidáti a jejich volební kampaně

První kolo druhých přímých voleb hlavy státu bylo vyhlášeno předsedou Senátu Milanem Štěchem už v srpnu 2017. Termín konání byl stanoven na 12. a 13. ledna 2018, případné druhé kolo pak opět o 14 dní později. O prezidentský úřad se nakonec ucházelo celkem 9 kandidátů, což byl stejný počet jako v roce 2013. Na rozdíl od roku 2013 ale s podporou zákonodárců kandidovalo celkem šest uchazečů. Podporu alespoň deseti senátorů tedy získali Pavel Fischer, Marek Hilšer a Mirek Topolánek. Poslaneckými hlasy pak byli nominováni Petr Hannig, Jiří Hynek a Vratislav Kulhánek.

---

⁶⁹ ŠEDO, Jakub. *České prezidentské volby v roce 2018: jiný souboj, stejný vítěz*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. Politologická řada. ISBN 978-80-732-5470-4, s. 53-56.

Zisk alespoň 50 000 podpisů, a tedy občanskou nominaci si zajistili Jiří Drahoš, Michal Horáček a Miloš Zeman. Čtyři z uchazečů měli politickou příslušnost, zbylých pět kandidovalo jako nezávislí. Postupně se tedy začala rozjíždět předvolební kampaň, na kterou mohl před prvním kolem každý z kandidátů vynaložit maximálně 40 milionů korun. Pro případnou postupující dvojici do druhého kola, se pak limit zvyšuje na celkových 50 milionů.⁷⁰ Postupně byla tedy celá Česká republika zaplavena billboardy s tvářemi uchazečů. Na sociálních sítích a v televizi pak běžely předvolební spoty.

5.1.1 Jiří Drahoš

Prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr. h. c. mult., původním povoláním chemik, proslul především jako dlouholetý předseda Akademie věd ČR. Svou kandidaturu na prezidenta oznámil jako jeden z prvních už v březnu 2017. O prezidentský úřad se ucházel jako nezávislý občanský kandidát s přímou podporou KDU-ČSL, STAN, TOP 09 a Strany zelených, do žádné strany ale nikdy nevstoupil. Už po létě hlásil jeho tým přes 142 000 nasbíraných podpisů, což bylo nakonec nejvíc ze všech kandidátů. Drahoš uvedl, že do kandidatury vstupuje, protože má strach o českou demokracii a chce bránit nárůstu populismu a extremismu. Ve svém programu zmiňoval respekt k Ústavě ČR, důraz na vzdělání a rodinu nebo znovuotevření Pražského hradu veřejnosti.⁷¹

5.1.2 Pavel Fischer

Mgr. Pavel Fischer je český diplomat a politik. Pracoval jako poradce prezidenta Václava Havla, poté pobýval několik let ve Francii a Monaku, kde zastával funkci českého velvyslance. Po návratu do ČR byl pak ředitelem Ústavu empirických výzkumů agentury STEM/MARK. Svou kandidaturu oznámil Fischer až jako jeden z posledních na podzim 2017. Třemi hlavními předvolebními pilíři se stala témata bezpečí, rodina a rozvoj regionů.⁷²

---

⁷⁰ ČT24. Na prezidenta bude kandidovat nejvýše devět lidí, ostatních 11 neprošlo. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2299426-na-prezidenta-bude-kandidovat-maximalne-devet-lidi-ostatni-nesplnili-podminky>

⁷¹ DRAHOŠ, Jiří. Můj život – Jiří Drahoš. *Jiří Drahoš* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.jiridrahos.cz/muj-zivot/>

⁷² FISCHER, Pavel. Životopis – Pavel Fischer. *Pavel Fischer* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.pavelfischer.cz/o-mne/zivotopis/>

5.1.3 Petr Hannig

Mgr. Petr Hannig je znám především z české hudební scény, a to jako zpěvák, skladatel, producent a hudební vydavatel. V politice se výrazněji objevil v roce 2002, kdy založil Stranu zdravého rozumu fungující dnes pod názvem Rozumní. Několikrát se pokoušel kandidovat do Poslanecké sněmovny, Senátu nebo Evropského parlamentu, v žádných volbách ale neuspěl. Svůj volební program postavil na čtyřech bodech, jejichž společnými tématy byly vlastenectví a suverenita České republiky.⁷³

5.1.4 Marek Hilšer

MUDr. Bc. Marek Hilšer, Ph.D je lékař, vysokoškolský pedagog a občanský aktivista. Prezidentskou kandidaturu oznámil už v roce 2016. Jako jeden z důvodů pro kandidaturu uvedl, že není spojený s působením Miloše Zemana. Zastával názor, že nový český prezident by měl kultivovat politickou scénu a nebát se otevírat důležitá téma, za které považuje školství a zdravotnictví. Hilšer sám sebe prezentoval jako jediného opravdu nezávislého kandidáta, protože není navázán na jakoukoli politickou minulost.⁷⁴

5.1.5 Michal Horáček

Mgr. Michal Horáček, Ph.D. se proslavil především jako textař a spoluzakladatel sázkové kanceláře Fortuna. Stranicky se Horáček angažoval jen minimálně v roce 1989, kdy spolu s Michaelem Kocábem založili občanskou iniciativu Most. Sám se pak pasoval do role aktivního aktéra listopadového revolučního období v roce 1989. Zájem o kandidaturu veřejně několikrát zmiňoval, oficiálně ji pak potvrdil už v listopadu 2016, kdy také započal se sběrem podpisů. Svou kampaň opíral o dva principy, a to o radikální nezávislost a radikální transparentnost, což znamenalo, že si ji financoval z vlastních zdrojů. Ve svém programu se také často vyjadřoval k nelegální migraci.⁷⁵

---

⁷³ HANNIG, Petr. Buďme hrdí. *Petr Hannig* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <http://www.petrhannig-rozumni.cz/>

⁷⁴ HILŠER, Marek. Vize Marek Hilšer. *Senátor Marek Hilšer* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.marekhilserdosenatu.cz/kandidat-na-prezidenta/vize>

⁷⁵ HORÁČEK, Michal. Michal Horáček. *Michal Horáček* [online]. [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.michalhoracek.cz/kampan/>

5.1.6 Jiří Hynek

RNDr. Jiří Hynek je ekonomický diplomat a manažer, působící jako prezident a výkonný ředitel Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky. Patří k jednomu ze zakladatelů politické strany Realisté, za kterou také ve volbách kandidoval. Jeho hlavním předvolebním tématem byla budoucnost, konkrétně pak šťastná budoucnost našeho národa ve svobodné zemi. K dalším zmiňovaným tématům jeho kampaně pak patřily např. obranyschopná armáda nebo prosazování českého průmyslu ve světě.⁷⁶

5.1.7 Vratislav Kulhánek

V červnu 2017 ohlásil svou kandidaturu bývalý ředitel Škody Auto a bývalý předseda Českého svazu ledního hokeje Ing. Vratislav Kulhánek, dr. h. c. mult. Jeho kandidaturu podpořila tehdejší obnovená Občanská demokratická aliance, jíž je Kulhánek členem. Mezi roky 1968–1970 byl členem KSČ. Jeho předvolební program se opět zaměřoval na české vlastenectví a návrat důstojnosti do prezidentského úřadu. Dále Kulhánek podporoval větší zapojení dětí do sportovních aktivit.⁷⁷

5.1.8 Mirek Topolánek

Na poslední chvíli vstoupil do boje o hrad také Ing. Mirek Topolánek. Svou kandidaturu nečekaně oznámil až 4. listopadu, tedy tři dny před termínem pro odevzdání kandidátních listin na Ministerstvo vnitra. V politice působil řadu let, a to jako poslanec, senátor, předseda ODS a později předseda vlády nebo předseda Rady Evropské unie. I přes své dlouholeté členství v ODS vstupoval do voleb jako nezávislý kandidát. Ve své kampani chtěl těžit právě ze svých politických zkušeností, které ale naopak velká skupina lidí považovala zároveň za jeho největší slabost.⁷⁸

---

⁷⁶ HYNEK, Jiří. Jiří Hynek. *Hynek prezident* [online]. [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://hynekprezident.cz/>

⁷⁷ ČT24. Bývalý šéf Škody Auto Kulhánek si získal 23 poslanců. Může tak kandidovat na Hrad. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2277178-byvaly-sef-skody-auto-kulhanek-si-ziskal-23-poslancu-muze-tak-kandidovat-na-hrad>

⁷⁸ ČT24. Topolánek má zájem o Hrad. ODS ho nepodpořila, ale vyzdvihla jeho kompetence. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2295043-topolanek-ziskal-potrebne-podpisy-zamiri-do-prezidentske-volby>

5.1.9 Miloš Zeman

Zda bude Miloš Zeman na prezidenta kandidovat znovu, bylo dlouho dobu velkým otazníkem. Svůj zájem o kandidaturu pak potvrdil Zeman veřejně 9. března 2016 při oslavě čtyř let od své inaugurace. Jak zmiňuje Šedo, Zeman opakovaně prohlašoval, že žádnou kampaň za své znovuzvolení nepovede. Opak byl ale pravdou. Po celé České republice se postupně objevovaly billboardy s heslem „Zeman znovu 2018“. Zároveň začal Zeman podnikat daleko více cest do krajů, kde s voliči veřejně diskutoval. On sám to ale za kampaň nepovažoval a cesty do krajů prezentoval jen jako součást výkonu prezidentské funkce. K dalším bodům v rozporu s jeho (ne)kampaní můžeme řadit fakt, že po dobu předvolební kampaně Zeman pravidelně vystupoval v pořadu Týden s prezidentem na televizní stanici Barrandov. Veřejných debat s ostatními kandidáty se ale až do druhého kola účastnit odmítal. Nejasným se pak stalo i financování Zemanovy kampaně, kterou převážně vedli jeho podporovatelé, konkrétně spolek Přátelé Miloše Zemana, v čele s jeho kancléřem Vratislavem Mynářem a poradcem Martinem Nejedlým. Ti ovšem až do poslední chvíle odmítali říct, kdo za financováním kampaně stojí a původ peněz byl tak dlouho nejasný. Po velkém nátlaku tak Zeman v poslední televizní debatě svůj seznam dárců zveřejnil.⁷⁹

5.2 1. kolo a jeho výsledky

Začátek a průběh prvního kola narušilo hned několik událostí. Těsně před prvním kolem se na internetu a do schránek v Moravskoslezském kraji začala šířit dezinformace o automatickém postupu Miloše Zemana do kola druhého. Leták upozorňoval Zemanovy voliče, že podle letošní novinky postupuje současný prezident do druhého kola automaticky a oni tedy k volbám v prvním kole chodit nemusí. To byla ale samozřejmě lež, na což vzápětí upozornilo ve svém vyjádření ministerstvo vnitra. Šíření této zprávy začala následně policie řešit jako maření přípravy a průběhu voleb.⁸⁰

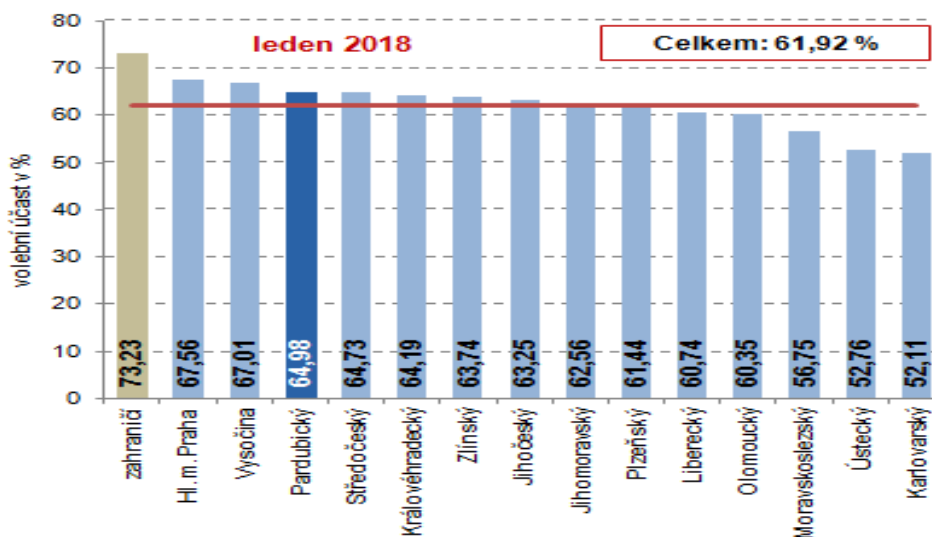
⁷⁹ ŠEDO, Jakub. *České prezidentské volby v roce 2018: jiný souboj, stejný vítěz*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. Politologická řada. ISBN 978-80-732-5470-4, s. 112-114.

⁸⁰ HARZER, Filip. Ministerstvo varuje před dezinformací. Zeman postupuje automaticky, k prvnímu kolu nemusíte, navádí leták. *iROZHLAS* [online]. Český rozhlas, 2018 [cit. 31. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-milos-zeman-hoax-dezinformace-novinka-k-prvnimu-kolu_1801121250_haf

Výrazným momentem hned prvního volebního dne se stal protest ukrajinské aktivistky Angeliny Diashové z feministické organizace Femen. Ta se ve volební místnosti v pražských Lužinách vrhla polonahá na prezidenta Zemana a anglicky křičela: „*Zeman je Putinova děvka!*“ Stejně heslo pak měla napsané na těle. Zeman následně situaci okomentoval: „*Jsem poctěn, že hnutí Femen napadlo i mě, protože před časem napadlo i papeže.*“⁸¹

První kolo se uskutečnilo v pátek a sobotu 12. a 13. ledna. Podle předvolebních výzkumů se očekávalo, že jeho jasným vítězem bude Miloš Zeman, šlo tedy spíše o to, kdo se stane jeho vyzyvatelem. Dokonce nebyla vyloučena ani varianta, že by Zeman své vítězství slavil už v kole prvním. Volební účast se zastavila na čísle 61,92 %. To znamená, že svou obálku odevzdalo celkem 5 177 238 voličů z celkových 8 366 433 ve voličských seznamech. Vysoká volební účast byla pak opět v zahraničí, a to 73,23 %. Pokud sledujeme jednotlivé kraje (viz graf č. 3), vidíme, že nejvyšší volební účast byla v Praze 67,56 % a v kraji Vysočina 67,01 %. Nejméně voličů pak přišlo v kraji Karlovarském 52,11 % a v kraji Ústeckém 52,76 %.⁸²

Graf č. 3: Volební účast v 1. kole volby prezidenta podle krajů 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 [online]

⁸¹ ČT24. Zemanovi konkurenti akci polonahé aktivistky kritizují. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 30. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2359999-pred-prezidenta-zemana-skocila-ve-volebni-mistnosti-polonaha-aktivistka>

⁸² VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky – výběr územní úrovně. Volby.cz - Český statistický úřad [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 31. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2018/pe3?xjazyk=CZ>

Jak ukazuje tabulka č. 3, vítězem prvního kola se stal se ziskem 38,56 % hlasů podle očekávání Miloš Zeman. Překvapení se nekonalo ani na druhém místě, kde skončil s 26,60 % Jiří Drahoš. Solidního zisku kolem 10 % se pak dočkali Pavel Fischer, Michal Horáček a trochu nečekaně i Marek Hilšer. Zklamáním byl naopak výsledek Mirka Topolánka 4,30 %, o kterém se hovořilo jako o „černém koni“ voleb. Nejvíce pak propadla trojice kandidátů navržená poslanci Hynek, Hannig a Kulhánek.

Tabulka č. 3: Výsledky 1. kola volby prezidenta České republiky 2018 (vlastní zpracování)

Pořadové číslo	Kandidát	Počet hlasů	Počet hlasů v %	Pořadí
1	Mirek Topolánek	221 689	4,30 %	6.
2	Michal Horáček	472 643	9,18 %	4.
3	Pavel Fischer	526 694	10,23 %	3.
4	Jiří Hynek	63 348	1,23 %	7.
5	Petr Hannig	29 228	0,56 %	8.
6	Vratislav Kulhánek	24 442	0,47 %	9.
7	Miloš Zeman	1 985 547	38,56 %	1.
8	Marek Hilšer	454 949	8,83 %	5.
9	Jiří Drahoš	1 369 601	26,60 %	2.

Zdroj: Český statistický úřad, 2018[online]

5.3 Situace před druhým kolem

Jak již bylo výše zmíněno, výsledky prvního kola nebyly žádným překvapením. Podpora Miloše Zemana byla sice v prvním kole jednoznačná, jeho pozice ve druhém kole už tak jistá nebyla. Nasvědčuje tomu už jen fakt, že součet hlasů pro v pořadí druhého, třetího a čtvrtého kandidáta by stačil k tomu, aby Zeman o svůj prezidentský úřad přišel. Zemanovi nepomáhala ani prohlášení nepostupujících kandidátů, kteří až na výjimky podpořili pro druhé kolo Jiřího Drahoše. Michal Horáček dokonce přijel do volebního štábu Jiřího Drahoše, kde mu poblahopřál a zdůraznil: „*Všichni vás musíme podpořit, my, co chceme zůstat na západě, co chceme zůstat ve slušné společnosti*“ Nabídl mu také své billboardy, které měl koupené pro případ, že by do druhého kola postoupil. Na Drahošovu stranu se pak postavili i Fischer, Hilšer, Topolánek a Kulhánek. Zemana tedy nakonec podpořili jen Hannig a Hynek. Drahoš měl také větší podporu mezi umělci, a to stejně jako Karel Schwarzenberg v roce 2013. Za Zemana se pak opět postavil exprezident Václav Klaus a jeho rodina.

V příštích dvou týdnech se tedy česká společnost rozdělila na „tábor Drahoš“, „tábor Zeman“ a značné procento nerozhodnutých, a to podle mého názoru ještě více než ve volbách v roce 2013.⁸³

5.3.1 Volební kampaně

Kampaně obou kandidátů se rozběhly okamžitě po skončení prvního kola. Stejně jako před prvním kolem, Zeman prohlásil, že on sám žádnou kampaň nepovede. To nelze ovšem říct o jeho týmu, který se pokoušel Drahoše prezentovat jako slabého nerozhodného kandidáta, který nemá v politice žádné zkušenosti. Vrcholem antikampaně se pak staly inzeráty a billboardy zadané spolkem Přátel Miloše Zemana s heslem „Stop migrantům a Drahošovi. Tato země je naše!“, které měly Drahoše spojovat s vítáním uprchlíků v České republice. Největší šance pak ovšem Zemanův tým viděl v debatních duelech. Jiří Drahoš zvolil pro kampaň před druhým kolem zcela jiný postup. Jeho tým se snažil o rozšíření billboardů s jeho tváří, a to prý proto, aby kandidátovu osobnost více zviditelnil. Sám Drahoš se pak rozhodl zavítat do menších měst a vesnic, kde se pokoušel vést kontaktní kampaň a získat voliče na svou stranu. Aby Drahoš stihl oslovit co nejvíce potencionálních voličů, vytvořil spolu se svou manželkou dokonce dva týmy, které Čechy objížděly současně. Záměrem těchto cest bylo také ukázat, že Drahoš není jen kandidátem Prahy a velkých měst, ale má co nabídnout i regionům menším. Drahošův tým pak kritizoval Zemana za jeho pro východní orientaci a aféry spojené s jeho spolupracovníky.⁸⁴

Kampaň postupně doprovázela celá řada dezinformací, a to zejména na sociálních sítích. Jiří Drahoš byl označen za údajného spolupracovníka StB. Objevily se dokonce příspěvky, které uváděly, že je pedofil a zneužívá malé chlapce. O Milošovi Zemanovi se pak nejčastěji spekulovalo v souvislosti s jeho zdravotním stavem. Podle některých bulvárů měl Zeman podstoupit amputaci nohy. Dále se spekulovalo o tom, že má rakovinu a do několika měsíců zemře. Vrcholem se pak staly již zmiňované letáky o automatickém Zemanově postupu do druhého kola.

---

⁸³ ČT24. Novým českým prezidentem bude Zeman, nebo Drahoš. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 01. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2360326-minutu-po-minute-volebni-mistnosti-se-uzavrely-komisari-zacali-scitat-hlasy>

⁸⁴ ŠEDO, Jakub. 2018. op. cit., s. 114.

Drahoš si kvůli vyvracení dezinformací založil internetovou stránku. Nepravdy o Zemanovi pak vyvracel nejčastěji jeho mluvčí Jiří Ovčáček.⁸⁵

5.3.2 Debaty v médiích

Po vyhlášení výsledků prvního kola vyzval Jiří Drahoš Miloše Zemana, aby se s ním tváří v tvář střetnul v debatním duelu. Později tedy Miloš Zeman, vědom si svých řečnických schopností, svolal tiskovou konferenci, ve které přijímá Drahošovu nabídku na televizní debaty, které před prvním kolem odmítal. Účast odůvodnil slovy, že „jen blbec nemění své názory“.⁸⁶ Zeman přislíbil svou účast na dvou debatách, později číslo upravil na čtyři. Čtyři debaty ale Drahoš odmítl a razantně trval na to, že se zúčastní jen dvou. Debaty se nakonec uskutečnily opravdu čtyři, přičemž ve dvou z nich, na TV Barrandov a TV Nova byl Miloš Zeman sám. Tato vystoupení pak mohl pojmut jako sebe prezentaci bez kritiky ze strany oponenta.⁸⁷

První společný duel, moderovaný Karlem Voříškem, se odehrál tři dny před volbami v Hudebním divadle Karlín, pod režii televizní stanice Prima. Jeho hlavním tématem a zároveň tématem, které doprovázelo celou kampaň, se stal postoj kandidátů k nelegální migraci. Přestože Drahoš se několikrát vyjádřil, že kvóty na přerozdělování uprchlíků odmítá, byl Zemanem opakovaně označen jako uprchlický „vítač“. Zeman v této souvislosti Drahošovi vyčetl např. podpis pod výzvou proti strachu a lhostejnosti: „*Dovolte mi, abych z této petice ocitoval jednu jedinou větu: Do Evropy mají přijít lidé tak, aby jim byla zajištěna svoboda a důstojnost. Není toto výzva k přijímání migrantů?*“ zeptal se Zeman svého soupeře.

---

⁸⁵ ČT24. Prezidentské volby provázejí dezinformace o Drahošovi i Zemanovi. Týkají se uprchlíků, StB či zdraví. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2364862-prezidentske-volby-provazeji-dezinformace-o-drahosovi-i-zemanovi-tykaji-se-uprchliku>

⁸⁶ ČT24. Volba prezidenta ČR 2018: Volební studio České televize — iVysílání. Česká televize. Česká televize [online]. Česká televize, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12026078214-volba-prezidenta/218411033120113-volba-prezidenta-cr>

⁸⁷ ŠEDO, Jakub. 2018. op. cit., s. 115.

Drahoš na to argumentoval: „*Vaše interpretace některých vět jsou opravdu úžasné. Na migraci máme velmi podobný názor, kvóty odmítám od samého začátku, říkám, že Evropa musí bránit své hranice, a říkám, že běžencům je třeba pomoci u nich.*“ Celá debata měla spíše komerční charakter. To potvrzovaly i hlasité projevy publika, které debatu rušily a nejistý moderátor Karel Voříšek.⁸⁸

Druhý debatní duel, moderovaný nekompromisní Světlanou Witowskou, se konal o dva dny později na obrazovkách České televize a byl rozdělen na tři části. V první části odpovídali kandidáti na vybraná aktuální témata. Druhá část byla vyhrazena pro divácké dotazy. Ve třetí části si pak kandidáti otázky dávali navzájem. Výrazným momentem druhé debaty se stala otázka spolupracovníků obou kandidátů. Zeman nedokázal jasně obhájit, proč jeho kancléř Vratislav Mynář nemá bezpečnostní prověrku. Drahoš byl dotazován na svého poradce Jakuba Kleindiensta, který byl zapojený do korupční kauzy bývalého hejtmána Davida Ratha. Dále se pak opět řešilo i hlavní téma kampaně, a to nelegální migrace. Duel byl ale ve výsledku vyrovnanější a kultivovanější než na TV Prima. Miloš Zeman se snažil vystupovat pokorněji a mírněji. Drahoš naopak působil připraveněji a razantněji. Debata měla také rekordní sledovanost, sledovalo jí v průměru 2,7 milionů diváků starších 15 let. Stala se tak nejsledovanější televizní politickou debatou v historii měření sledovanosti.^{89 90}

Celkově lze říci, že Zeman předvedl v debatách své největší umění, a to umění rétora. Jeho přesvědčivé odpovědi a pohotové reakce mohly určitě ovlivnit řadu nerozhodnutých voličů. Jiří Drahoš naopak působil před kamerami nejistě. Místy to vypadalo, že jen opakuje naučené fráze a není ve svém živlu. Drahošovi mohly také uškodit jeho nevyhraněné názory, které občany nepřesvědčily o tom, že právě on je vhodným kandidátem na prezidenta. V konfrontaci s řečnickou dovedností Miloše Zemana tedy můžeme ve výsledku říci, že Jiřímu Drahošovi debatní duely spíše uškodily.

---

⁸⁸ FTV PRIMA. Prezidentská debata na FTV Prima – Migrace. *Televize Seznam* [online]. Televize Seznam, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.televizeseznam.cz/video/domaci-9257/prezidentska-debata-na-ftv-prima-migrace-369247>

⁸⁹ DRAHOŠ, Jiří a ZEMAN, Miloš. Poslední prezidentská debata mezi M. Zemanem a J. Drahošem. Volby prezidenta 2018. *YouTube* [online]. YouTube, 2018 [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_xPZgMRnK_k

⁹⁰ DENÍK.CZ. Duel na ČT byl nejsledovanější debatou v historii. Vidělo jej 2,7 milionu lidí. *Deník.cz* [online]. [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/volby-2018-na-prezidentsky-duel-na-ct-koukala-vice-nez-pulka-lidi-u-televize-20180126.html

5.3.3 Předvolební výzkum agentury STEM/MARK

Před druhým kolem si nechala Mladá fronta DNES vypracovat průzkum, který mohl naznačit, jaké šance oba kandidáti mají. V první řadě je ovšem nutné podotknout, že výzkum probíhal ještě před televizními debatami, které určitě některé nerozhodnuté voliče ovlivnily. Průzkum se uskutečnil od 15. do 17. ledna 2018 a zúčastnilo se ho celkem 1078 respondentů starších 18 let. Podle jeho autora Pavla Šimoníka měl před druhým kolem těžší pozici Zeman. „*Jiří Drahoš stále drží větší trumfy, ale výsledek bude velmi těsný,*“ uvedl. Nejdůležitější zjištění výzkumu před druhým kolem uvádím zde:

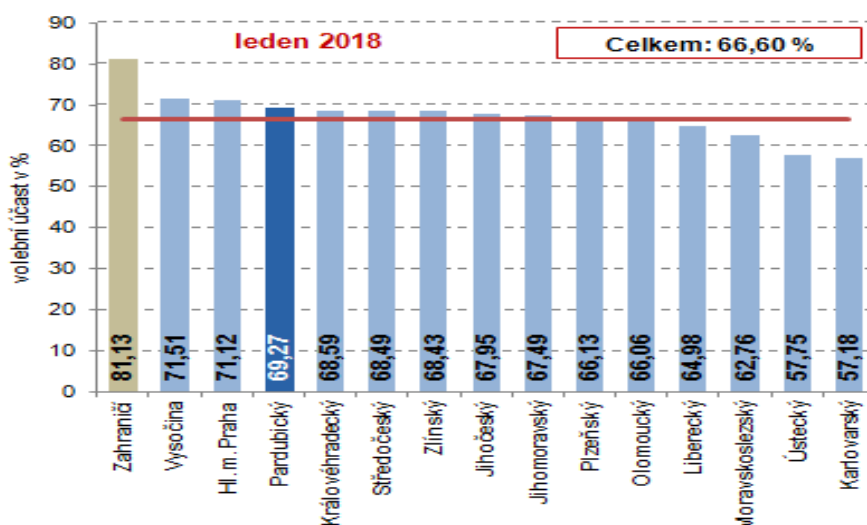
- Jiřího Drahoše bylo pevně rozhodnuto volit 47 % voličů, pro Miloše Zemana pak bylo odhodláno 43 %. Zbýlých 10 % lidí, kteří chtějí jít volit, uvedlo, že stále neví, koho zvolí.
- Nejčastějším důvodem pro neúčast ve druhém kole je fakt, že se lidé o politiku vůbec nezajímají.
- Nejvíce nerozhodnutých voličů je před druhým kolem mezi voliči Marka Hilšera a Pavla Fischera. Tři čtvrtiny voličů těchto kandidátů jsou nakloněni spíše volit Jiřího Drahoše.
- Pro 28 % dotazovaných je Drahoš nejlepším kandidátem na prezidenta. Zeman je pak nejlepší volbou pro 35 %.
- Z voličů rozhodnutých dát svůj hlas Drahošovi to 42 % dělá jen proto, aby nevyhrál Miloš Zeman. Volí tak tedy spíše proti Zemanovi, a ne pro Drahoše. Proti Drahošovi pak volí pouze 17 % Zemanových voličů.
- Zeman má větší podporu v menších obcích a městech s 20 až 99 tisíci obyvatel. Drahošovi voliči jsou spíše z větších měst nad 100 tisíc nebo z menších měst kolem 5 až 20 tisíc obyvatel.
- Zemana bude volit nadpoloviční většina lidí starších 45 let a nadpoloviční většina lidí bez maturity. Zemanova podpora se výrazně zvyšuje s věkem voliče.
- Pro Drahoše pak budou hlasovat spíše lidé s maturitou nebo vysokoškoláci mladší 45 let.

- Zemana volí většinou voliči SPD, KSČM, ČSSD nebo ANO. Drahoš se těší podpoře voličů ODS, TOP 09, KDU-ČSL, a Pirátů.⁹¹

5.4 Výsledky druhého kola 2018

Druhé kolo proběhlo v pátek a v sobotu 26. a 27. ledna. Volební účast byla nejvyšší od parlamentních voleb v roce 1998. K volbám přišlo celkem 66,6 % oprávněných voličů, svou obálku tedy odevzdalo 5 567 627 z celkových 8 362 987 oprávněných voličů. Vysoká volební účast byla rovněž v zahraničí, a to dokonce 81,13 %. Pokud se zaměříme na kraje (viz graf č. 4), vidíme, že nejvyšší volební účast byla opět na Vysočině 71,51 % a v Praze 71,12 %. Nejslabší volební účast, pod 60 % hlasů byla v kraji Karlovarském 57,18 % a Ústeckém 57,75 %. Ve srovnání s prvním kolem byla celková volební účast vyšší o 4,68 %. Ve srovnání druhým kolem v roce 2013 pak byla účast vyšší dokonce o 7,49 %.⁹²

Graf č. 4: Volební účast v 2. kole volby prezidenta podle krajů 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 [online]

⁹¹ STEM/MARK. *Průzkum před druhým kolem volby prezidenta pro MF Dnes* [online]. STEM/MARK, 2018 [cit. 06. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/volby/pruzkum-druhe-kolo-prezidentska-volba-drahos-zeman-stem-mark.A180121_204422_domaci_krb

⁹² ČSÚ. *Výsledky 1. kola volby prezidenta republiky 2018 za Pardubický kraj*. Český statistický úřad v Pardubicích [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 06. 04. 2021] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xe/vysledky-1-kola-volby-prezidenta-republiky-2018-za-pardubicky-kraj>

Jak vidíme v tabulce č. 4, vítězem druhého kola se stal Miloš Zeman. Ten získal v celkovém součtu 51,36 %. Porazil tak Jiřího Drahoše, který získal 48,63 % hlasů. Pokud se zaměříme na jednotlivé hlasy, rozdíl mezi oběma kandidáty činil více než 152 tisíc hlasů. Výsledek byl tedy daleko těsnější než v roce 2013 v souboji Zeman Schwarzenberg.

Tabulka č. 4: Výsledky 2. kola volby prezidenta České republiky 2018 (vlastní zpracování)

Kandidát	Počet hlasů	Počet hlasů v %	Pořadí
Miloš Zeman	2 853 390	51,36 %	1.
Jiří Drahoš	2 701 206	48,63 %	2.

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 [online]

Miloš Zeman zvítězil téměř ve všech krajích s výjimkou Prahy, Libereckého, Královehradeckého, Středočeského kraje a zahraničí. Nejvíce ho pak podpořili lidé v kraji Moravskoslezském 62,31 %, Ústeckém 61,77 % a v kraji Karlovarském 57,62 %. Drahoš naproti tomu dominoval v zahraničí, kde získal 90,27 %, dále pak v Praze 68,75 % a ve Středočeském kraji 53,03 %. Velmi těsná situace pak byla v kraji Libereckém a Královehradeckém, kde byl rozdíl mezi oběma kandidáty jen kolem jednoho procenta.⁹³

Pokud se zaměříme na okresy, vysoký podíl získal Zeman např. v okrese Karviná 69,78 %, Bruntál 68,64 %, Most 64,84 % nebo Sokolov 62,03 %. Drahoš získal převahu hlasů v Praze-západ 68,02 %, Praze-východ 64,29 %. Podporu nad 50 % měl např. v okresech České Budějovice, Tábor, Mělník, Beroun, Hradec Králové, Trutnov, Náchod nebo Ústí nad Orlicí.⁹⁴

⁹³ VOLBY.CZ. Výsledky hlasování za územní celky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2018 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/prez2018/pe311?xjazyk=CZ&xnumnuts=2101>

⁹⁴ Tamtéž.

Miloš Zeman ve svém povolebním proslovu poděkoval všem voličům: „*Nebyt vás, tak jsme to nevyhráli. Chtěl bych poděkovat i voličům Jiřího Drahoše, že šli k volbám. Vážím si lidí, kteří chodí k volbám. Relativně těsné vítězství nejvíce těší, takže i za to těmto voličům děkuji.*“ Dále prohlásil: „*Jdu do dalších pěti let nabit důvěrou těchto občanů a věřím, že takovou důvěru nezklamou.*“ I Jiří Drahoš poděkoval všem voličům, kteří přišli k volbám. Také pogratuloval k vítězství znovuzvolenému Miloši Zemanovi: „*Nezvítězili jsme, ale neprohráli jsme. Slibuji vám, že tuto energii a naději ponesu dále, neodcházím z veřejného života.*“ Tento slib Drahoš v roce 2018 dodržel, když byl zvolen senátorem za obvod Praha 4.^{95 96}

Prezident složil svůj slib 8. března 2018 a zahájil tak své druhé funkční období. Velkou pozornost pak vzbudil jeho inaugurační projev. V něm Zeman veřejně kritizoval podnikatele Zdeňka Bakalu a jeho média: „*Noviny jako Hospodářské noviny, Respekt nebo Aktuálně.cz vlastní Zdeněk Bakala. Každý den nás poučují. Kdo bere peníze Bakaly, nemá mít naši úctu.*“ Poté Zeman pokračoval v napadání veřejnoprávní České televize, která měla podle něj údajně přichylovat k politické straně TOP 09. Nesouhlas se Zemanovým projevem vyjádřila řada politiků tím, že v jeho průběhu opustila Vladislavský sál. Šlo např. o Miroslava Kalouska, Miroslavu Němcovou, Jiřího Pospíšila, Dominika Feriho, Karla Schwarzenberga a další. Za tento projev byl pak velkou částí občanů i politiků kritizován. Podle mého názoru byl projev dokonce místy nedůstojný a nehodný prezidenta České republiky.⁹⁷

---

⁹⁵ ČT24. Moje poslední politické vítězství. Zeman chce být pokornější a vstřícnější názorům jiných. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374930-moje-posledni-politicke-vitezstvi-zeman-chce-byt-pokornejsi-a-vstricnejsi-nazorum>

⁹⁶ ČT24. Drahoš pogratuloval Zemanovi k vítězství, z veřejného života prý neodchází. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374924-drahos-pogratuloval-zemanovi-k-vitezstvi-z-verejneho-zivota-pry-neodchazi>

⁹⁷ ČT24. Volba prezidenta ČR 2018: Inaugurace prezidenta republiky — iVysílání. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 08. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12026078214-volba-prezidenta/218411033280308-inaugurace-prezidenta-republiky/>

6 ZAVEDENÍ PŘÍMÉ VOLBY PREZIDENTA POHLEDEM ZPĚT

Česká republika patří dlouhodobě k zemím se silnou parlamentní tradicí vycházející již z období první republiky. Stejně tak má ale prezident v naší zemi poměrně silnou pozici. Se zavedením přímé volby prezidenta nastávala často otázka, zda nemůže v ČR dojít k přechodu od parlamentarismu k poloprezidencialismu. Podle mého názoru ale k ničemu takovému nedošlo a ani dojít nemohlo. Se zavedením přímé volby se totiž prezidentovy pravomoci nesnížily, ani nezvýšily, a to i přesto, že to některé politické strany navrhovaly. Myslím si, že přechod k poloprezidencialismu by musel být doprovázen spíše systémovými změnami než pouhým zavedením přímé volby. Samotný přechod ale nebyl a není dle mého názoru v ČR vůbec na místě, a to především kvůli tomu, že by mohlo docházet k častějším neshodám mezi prezidentem a premiérem. To blíže objasňuje i vyjádření politologa Michala Kubáta: *„Za prvé, poloprezidentský režim je silně spjat s domovskou Francií. Nikde jinde nefunguje tak dobře jako tam. S tím souvisí druhá nevýhoda. Dva aktivní držitelé výkonné moci (prezident a premiér) se mohou dostat do vzájemného konfliktu a působit proti sobě. Francie si s tím sice umí dobře poradit, nezvládá to však kupříkladu Rumunsko, v němž jsou tvrdé ústavní a politické střety mezi prezidentem a premiérem na denním pořádku. Za třetí, další související nevýhodou je, že je obtížné předpovědět, zda se poloprezidentský režim po nasazení ujme a zda bude fungovat, jak má. Za čtvrté, v českém případě by nestačila revize existující ústavy, ale bylo by nutné napsat ústavu zcela novou (a přijmout ji), což není odborně a zejména politicky snadný úkol.“⁹⁸*

6.1 Dopady zavedení přímé volby

Jak už bylo výše zmíněno, velmi často se ve společnosti diskutovalo o tom, co zavedení přímé volby přinese. Hlavním argumentem proti zavedení byl fakt, že přímá volba nekoresponduje s parlamentním systémem, to ale není úplně pravda. Jak uvádí Koudelka, přímá volba byla např. schválena v občanském referendu na Slovensku.

---

⁹⁸ KUBÁT, Michal. *Současná česká politika: co s neefektivním režimem?* Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-8747-486-0 s. 72.

Od roku 1999 si tedy slovenští občané volí prezidenta přímo. Jako další příklad můžeme uvést Polsko, kde má ale prezident větší pravomoci než v České republice. Naopak existují parlamentní republiky, kde jsou prezidenti voleni přímo, ale mají nižší pravomoci než prezident český. Jedná se např. o prezidenta Irsko.⁹⁹

Pro zavedení přímé volby se nabízela celá řada argumentů. Prezident bude mít silný mandát a zvýší se jeho legitimita, stane se z něj zástupce všech občanů. Dojde ke zvolení výrazné silné nadstranické osobnosti, vliv politických stran na volbu bude oslaben. Z přímé volby se stane nový prvek přímé demokracie a znovu se nastartuje zájem občanů se voličsky angažovat. Dále pak už znovu nedojde k situaci, kdy by ve volbě nebyl opakovaně zvolen žádný kandidát. Tyto argumenty lze s odstupem dvou proběhlých prezidentských voleb jistě zhodnotit. Prezidentova legitimita se podle mého názoru o něco zvýšila, a to proto, že je odvozena od samotných občanů. Na druhou stranu si ale myslím, že je odvozena spíše od konkrétní osobnosti prezidenta než od samotného způsobu jeho volby. Vliv politických stran na volbu sice částečně oslaben byl, ale ne zcela. Jsou to totiž právě i strany, kdo mohou kandidátovi ve volbách nominaci zajistit. Že prezident bude nadstranický, se také nepotvrdilo. Zvolený prezident může být sice osobnost, která je minimálně závislá na podpoře politických stran, ovšem k této situaci dochází jen minimálně. Chtě nechtě má totiž každý kandidát za sebou nějakou více či méně veřejnou stranickou podporu, se kterou pak bývá mediálně spojován. Voličská angažovanost byla sice ve volbách celkem vysoká, na druhé straně ale volební účast v prezidentských volbách nijak zvlášť nepřesáhla volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny, která se dlouhodobě pohybuje kole 60 %.¹⁰⁰ K situaci, kdy by nebyl zvolen žádný kandidát, samozřejmě nedošlo. Argument, že přímo zvolený prezident bude prezidentem všech občanů, se také nepotvrdil. Miloš Zeman se nestal prezidentem všech a názory na jeho fungování v úřadu prezidenta se mezi lidmi velice rozcházejí.

---

⁹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. op. cit., s. 56-59.

¹⁰⁰ VOLBY. CZ. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/cz/ps2017.htm>

6.2 Miloš Zeman jako prezident ČR

Argument, že prezident bude silná osobnost, se naplnil. Ano, Miloš Zeman je bezesporu silná osobnost, otázkou však zůstává, nakolik jeho přímé zvolení ovlivnilo jeho sebejistotu a fungování ve funkci. Jednou z výrazných situací se např. stalo jmenování vlády Jiřího Rusnoka v roce 2013. Po pádu vlády Petra Nečase v červnu 2013 se ODS a TOP 09 shodly na řešení, kdy mělo dojít k obnovení vlády, a to v čele s tehdejší předsedkyní Poslanecké sněmovny Miroslavou Němcovou. Přestože měla Němcová potřebnou většinu Poslanecké sněmovny, Zeman se vyslovil pro vznik úřednické vlády, jejímž sestavením pověřil Jiřího Rusnoka. Tato vláda ale nezískala důvěru Poslanecké sněmovny. Zeman ovšem trval na tom, že vládu ponechá vládnout v demisi. Výsledkem pak bylo předčasné rozpuštění Poslanecké sněmovny a nové volby na podzim 2013. Zemanovi bylo vyčítáno, že nerespektuje zásady parlamentního systému a svým jednáním nerespektuje Ústavu ČR, což byl krok do té doby nevídaný.¹⁰¹

Další diskutovanou situací se stalo jmenování vlády Andreje Babiše. V parlamentních volbách na podzim 2017 sice jasně vyhrálo hnutí ANO, následné sestavení vlády se ale ukázalo jako komplikované, většina stran totiž vyloučila setrvání ve vládě, ve které by se objevil trestně stíhaný Andrej Babiš. Vláda, kterou následně Babiš sestavil, si v Poslanecké sněmovně důvěru nezískala. Jmenování Andreje Babiše premiérem tedy odsunul Zeman až do období po prezidentských volbách. Babišova vláda tedy působila v demisi až do června 2018. Z obou těchto případů je patrné, že Zeman aktivně využíval pravomoci jmenování a odvolávání premiéra a ministrů, přičemž můžeme říci, že jeho chování porušovalo dosavadní zvyklosti.¹⁰²

Výraznou stopu zanechává Zeman také v zahraniční politice, a to velmi vstřícnou politikou k Rusku a Číně. Naopak kriticky se Zeman dlouhodobě staví k prozápadní orientaci české politiky, což může dle mého názoru značnou část veřejnosti znepokojovat. Velké debaty také vyvolávají řady jeho výroků nebo vyznamenávání různých osobností. Rozruch vyvolala i prezidentská milost, kterou Miloš Zeman udělil v roce 2017 doživotně odsouzenému vězni Jiřímu Kajínkovi. Osobně si troufám tvrdit, že Zeman svým vystupováním místy snižuje důstojnost prezidentského úřadu.

---

¹⁰¹ ŠEDO, Jakub. 2018 op. cit., s. 14-19.

¹⁰² Tamtéž.

I přes celou řadu kontroverzních situací spojených s prezidentovým vystupováním má ale Miloš Zeman dle mého názoru stále mnoho příznivců.

7 VOLBA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2023

V současné době je Miloš Zeman za více než polovinou svého druhého funkčního období, a proto mi přišlo zajímavé věnovat část práce i výhledu na volby v roce 2023. Jak je zřejmé, Zeman v roce 2023 na prezidenta kandidovat nemůže. Nastává tedy otázka, kdo ho za dva roky ve funkci prezidenta ČR nahradí. Pokud zhodnotíme prezidenty v historii samostatné České republiky, všichni tři reprezentují politiku polistopadového období a mají za sebou bohatou politickou kariéru. S jistotou můžeme tedy říci, že nikdo takový se na Pražském hradě už neobjeví. Výjimku představuje pouze případ, kdy by se rozhodl znovu kandidovat Václav Klaus.

7.1 Výzkum agentury STEM/MARK

Česká společnost tak pomalu začíná diskutovat o tom, kdo bude ve volbách v roce 2023 kandidovat. Jaký by ale měl podle občanů ČR nový český prezident být? Na tuto otázku se zaměřil výzkum agentury STEM/MARK. Na podzim 2019 se ho zúčastnilo 820 osob starších 18 let. První část se zaměřovala na charakteristiku budoucího prezidenta, druhá část pak na hodnocení a popularitu prezidentů dosavadních. Za nejdůležitější zjištění výzkumu osobně považují tato:

- Více než polovina respondentů považuje prezidentský úřad za důležitý
- Téměř 70 % respondentů zná alespoň nějakou z prezidentských pravomocí, které podle nich není potřeba posilovat.
- Voliči chtějí prezidenta, který bude mít zkušenost v politice, zároveň by měl ale do prezidentské volby již vstupovat jako nestraník, který není závislý na lobbitech a politicích.
- V profesním životě by měl být budoucí prezident nejlépe ekonom nebo diplomat.
- Nový prezident by měl být důraznější extrovert se smyslem pro humor.
- Ideálním kandidátem je pak mladší muž. Voliči se nebrání dát naopak hlas ani ženě, a to pokud bude splňovat jejich požadované vlastnosti.

- Téměř všichni respondenti se pak shodují na tom, že prezident by měl českou společnost spojovat a nepoužívat vulgární výrazy.¹⁰³

7.2 Potencionální kandidáti

Postupně začíná na veřejnost prosakovat celá řada možných potencionálních kandidátů. Oficiálně zatím oznámili kandidaturu tři uchazeči. Hned na podzim 2018, to udělal neúspěšný prezidentský kandidát Pavel Fischer těsně po tom, co byl zvolen senátorem za Prahu 12. Dle mého názoru může mít Pavel Fischer šanci na dobrý výsledek, a to už jen proto, že ve volbách v roce 2018 skončil na třetím místě.

Jako druhý to udělal v dubnu 2019 moderátor, majitel a generální ředitel TV Barrandov Jaromír Soukup. Kandidaturu oznámil na konci pořadu *Moje zprávy*, když reagoval na jeden divácký vzkaz, který tvrdil, že by se na prezidenta hodil. Soukup se pak v této souvislosti vyjádřil takto: „*Když jsem viděl tu velkou podporu ze strany veřejnosti, tak jsem přemýšlel, že to stojí za zvážení. A rozhodl jsem se, že to v tom roce 2023 opravdu zkusím.*”¹⁰⁴ Podle mého názoru jsou ale Soukupovy šance minimální. Chce kandidovat spíše proto, aby se více zviditelnil.

Zatím jako poslední svůj záměr kandidovat oznámil v listopadu 2019 senátor Marek Hilšer. Při tiskové konferenci Hilšer uvedl: „*Budu kandidovat! Budu kandidovat proto, abych pomohl uskutečnit vizi, v níž věřím. Vizi sebevědomé republiky stojící na lidech, kteří se nebojí.*” Hilšer oznámil, že se pro svou registraci chystá sbírat podpisy mezi občany.¹⁰⁵ Dále se objevila celá řada jmen, které můžeme zatím považovat jen za pouhé domněnky a spekulace. Dlouhodobě se v této souvislosti mluví např. o současném premiérovi Andreji Babišovi, ústavním soudci Pavlu Rychetském, odboráři Josefu Středulovi nebo státní zástupkyni Lence Bradáčové.

---

¹⁰³ STEM/MARK. Češi začínají přemýšlet o nástupci Miloše Zemana. *Marketingový výzkum a analýza dat – STEM/MARK*. [online]. STEM/MARK, 2019 [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.stemmark.cz/cesi-zacinaji-premyslet-o-nastupci-milose-zemana/>

¹⁰⁴ SOUKUP, Jaromír. Jaromír Soukup oznámil kandidaturu na prezidenta. *YouTube* [online]. YouTube, 2019 [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yL9DmRO_wO4

¹⁰⁵ HILŠER, Marek. Oznámení kandidatury. *Marek Hilšer Senátor*. [online]. [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.marekhilserdosenatu.cz/kandidat-na-prezidenta>

Najdeme zde ale i veřejně známé osobnosti jako např. hokejistu Dominika Haška, hudebníka Michaela Kocába nebo generála Petra Pavla.¹⁰⁶ Další jména budou přibývat až s postupným přibližováním se prezidentských voleb. Dá se však očekávat, že přinesou celou řadu zajímavých nominací stejně tak, jako tomu bylo při volbách v letech 2013 a 2018.

---

¹⁰⁶ PEŠEK, Petr. Prezidentské volby. Seznam kandidátů se ještě zahustí, až do výběru vstoupí i politické strany. *E15.cz*. [online]. [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/prezidentske-volby-seznam-kandidatu-se-jeste-zahusti-az-do-vyberu-vstoupi-i-politicke-strany-1371594>

ZÁVĚR

Tato práce se věnovala českým prezidentským volbám v roce 2013 a 2018. Přímá volba prezidenta není v politické praxi nic neobvyklého. Je typická spíše pro prezidentské a poloprezidentské systémy, výjimkou ovšem už není ani v systémech parlamentních. Ke zvolení obvykle kandidát potřebuje zisk absolutní většiny hlasů. Pravomoci přímo zvoleného prezidenta se pak liší v závislosti na konkrétním politickém systému země. Obecně ale platí, že větší pravomoci mají prezidenti v systémech prezidentských a poloprezidentských.

V historii samostatné České republiky se nepřímá volba prezidenta uskutečnila celkem čtyřikrát. Samotný volební proces byl zdlouhavý a komplikovaný. Pokud se vyskytlo více vyrovnaných kandidátů, prezident nebyl zvolen a muselo docházet k novým volbám. Výjimku představuje pouze rok 1993 a 1998, kdy proti Václavu Havlovi nestál konkurenceschopný soupeř. Naopak komplikovaná byla obě vítězství Václava Klause. V roce 2003 došlo k jeho zvolení až ve třetí volbě, celkem tak proběhlo devět volebních kol. O pět let později byl pak Klaus zvolen ve třetím kole druhé volby, celkem se tak konalo 6 volebních kol.

Myšlenka na zavedení přímé prezidentské volby se opakovaně stávala součástí předvolebních programů řady politických stran. Její schválení bylo naopak dlouhou dobu odmítáno většinou politologů, a to zejména proto, že přímá volba hlavy státu je typická spíše pro politické systémy, kde má prezident větší pravomoci než v České republice. Na druhé straně měla ale přímá volba prezidenta mezi občany velkou podporu, a tak byla i přes nesouhlas některých politiků nakonec schválena, přičemž prezidentské formální postavení nijak posíleno nebylo. Převážil tedy názor, že se zavedením přímé volby se pravomoci prezidenta měnit nemusí stejně jako tomu je např. na Slovensku, kde byla přímá volba prezidenta zavedena už v roce 1999.

Obě přímé volby přinesly několik zásadních zjištění. Téměř všichni kandidáti měli za sebou alespoň nějakou politickou zkušenost. Někteří z nich byli dokonce dlouhodobými představiteli české politické scény. S nulovými nebo minimálními politickými zkušenostmi pak do volby vstupovali pouze Vladimír Franz, Jiří Drahoš, Michal Horáček a Marek Hilšer.

V obou volbách se dohromady utkalo celkem 18 kandidátů, mezi nimi jen tři ženy. Jana Bobošíková, Zuzana Roithová ani Taťána Fischerová nedosáhly v roce 2013 žádného výraznějšího zisku. V roce 2018 se dokonce žádná žena volby neúčastnila. To může poukazovat na fakt, že v České republice zatím chybí žena, která by dokázala českou společnost oslovit stejně tak, jako to v roce 2019 udělala na Slovensku Zuzana Čaputová. Volby nám také ukázaly sílu volebních kampaní, a to zejména mezi prvním a druhým kolem. Postupně se objevovaly různé dezinformace, které se snažili kandidáti více či méně úspěšně vyvracet. Velkou odezvu vyvolaly ve společnosti debatní duely. Hlavním tématem debat se v roce 2013 stal postoj k odsunu sudetských Němců z československého pohraničí. Debaty v roce 2018 ovlivnila především uprchlická krize a s ní spojený postoj k přijímání uprchlíků do ČR.

Volební účast v prvním kole se v obou případech pohybovala kolem 62 %. Zejména v roce 2013 se ale předpokládala účast vyšší, a to zejména proto, že se jednalo o vůbec první přímou volbu v historii samostatné ČR. Ve druhém kole se volební účast dokonce ještě snížila, když jen lehce přesáhla 59 %. Opačná situace byla v roce 2018, kdy ve druhém kole přišlo hlasovat o 4,68 % voličů více, než v kole prvním. Nejvyšší volební účast byla v obou případech v Praze a na Vysočině. Vysoká volební účast se vyskytla rovněž v zahraničí. Nejmenší procento hlasů naopak odevzdali voliči v kraji Karlovarském a Ústeckém.

Se zavedením přímé volby se pojila celá řada argumentů. S odstupem času dnes můžeme říci, že se některé z nich ukázaly jako oprávněné a některé naopak jako neopodstatněné. Jak bylo předkládáno, přímá volba s sebou přinesla částečné posílení prezidentovy legitimacy. Došlo ke zvolení silné charismatické osobnosti, vliv politických stran oslaben byl, ale ne zcela. Dle mého názoru se nepotvrdilo ani tvrzení, že se zavedením přímé volby dojde v ČR k přechodu od parlamentarismu k poloprezidencialismu. Za vedlejší považuji i fakt, že parlamentní systém nekoresponduje s přímou volbou, což můžeme demonstrovat na příkladech jiných evropských států. Dále se také nepotvrdila domněnka, že přímo zvolený prezident bude prezidentem všech občanů. Miloš Zeman od samého začátku prohlašoval, že chce být aktivním prezidentem a tím se také stal.

První přímo zvolený prezident nám ukázal, jak lze využít některých svých pravomocí, když pověřil v roce 2013 sestavením vlády Jiřího Rusnoka, přestože vůle Poslanecké sněmovny byla jiná.

Dále nechal Zeman působit Babišovu vládu v demisi, a to od podzimních parlamentních voleb v roce 2017 až do června 2018. Bez ostychu se také Zeman vyjadřuje k zahraniční politice a společenským tématům. Prezidentská volba v roce 2023 zůstává zatím velkým otazníkem. Kandidaturu zatím potvrdili jen tři uchazeči, dá se ale očekávat, že s postupem času budou jména přibývat. Výzkum agentury STEM/MARK ukazuje, že Češi si přejí kandidáta, který bude mít nějakou politickou zkušenost, ale do volby už bude vstupovat jako nestraní.

I přes značnou kritiku některých odborníků bylo podle mého názoru zavedení přímé volby prezidenta ČR správným krokem. Rozdělení společnosti na dva velké tábory bylo sice v obou volbách všudypřítomné, na druhou stranu jsem ale nikdy předtím nezaznamenala takové společenské odhodlání se o politiku zajímat. Zejména pak v roce 2018 to byl pro mě osobně souboj Miloše Zemana a možné změny v podobě Jiřího Drahoše. Myslím, že atraktivita prezidentských voleb přiměla přijít k volbám celou řadu lidí, kteří se jinak o politiku vůbec nezajímají. Donutila je přemýšlet o tom, že možná právě oni mohou svým hlasem něco změnit, a to osobně považuji za veliký úspěch!!!

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní zdroje

HLOUŠEK, Vít, Lubomír KOPEČEK a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. 2. aktualizované vydání. Brno: Barrister & Principal Publishing, 2018. ISBN 978-80-7485-150-6.

CHARVÁT, Jakub a Petr JUST. *První přímá volba prezidenta ČR v roce 2013: cesta k jejímu zavedení a okolnosti a politické důsledky první přímé volby*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-96-7.

KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-126-7.

KUBÁT, Michal. *Současná česká politika: co s neefektivním režimem?* Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-8747-486-0

NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK, ed. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech – Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6.

NOVOTNÝ, Lukáš. *Politologie*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-003-7.

RENOVICA, Vera. *Kandidáti na Hrad: jací opravdu jsou?* Praha: Ottovo nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7451-282-7.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.

ŠEDO, Jakub, ed. *České prezidentské volby v roce 2013*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2013. Politologická řada. ISBN 978-80-7325-325-7.

ŠEDO, Jakub. *České prezidentské volby v roce 2018: jiný souboj, stejný vítěz*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. Politologická řada. ISBN 978-80-732-5470-4.

Internetové zdroje

ČSÚ. Výsledky 1. kola volby prezidenta České republiky 2013. *Český statistický úřad v Liberci*. [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/130114_volby

ČSÚ. Výsledky 1. kola volby prezidenta republiky 2018 za Pardubický kraj. *Český statistický úřad v Pardubicích* [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 06. 04. 2021] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/vysledky-1-kola-volby-prezidenta-republiky-2018-za-pardubicky-kraj>

ČT 24. Klaus podepsal přímou volbu prezidenta. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2012 [cit. 04. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1190453-klaus-podepsal-primou-volbu-prezidenta>

ČT 24. Právník Zavadil dostal za inzerát proti Schwarzenbergovi pokutu 850 tisíc. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1060741-pravnik-zavadil-dostal-za-inzerat-proti-schwarzenbergovi-pokutu-850-tisic>

ČT24. Bývalý šéf Škody Auto Kulháněk si získal 23 poslanců. Může tak kandidovat na Hrad. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2277178-byvaly-sef-skody-auto-kulhanek-si-ziskal-23-poslancu-muze-tak-kandidovat-na-hrad>

ČT24. Drahoš pogrataloval Zemanovi k vítězství, z veřejného života prý neodchází. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374924-drahos-pogrataloval-zemanovi-k-vitezstvi-z-verejneho-zivota-pry-neodchazi>

ČT24. Na prezidenta bude kandidovat nejvýše devět lidí, ostatních 11 neprošlo. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2299426-na-prezidenta-bude-kandidovat-maximalne-devet-lidi-ostatni-nesplnili-podminky>

ČT24. Novým českým prezidentem bude Zeman, nebo Drahoš. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 01. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2360326-minutu-po-minute-volebni-mistnosti-se-uzavrely-komisari-zacali-scitat-hlasy>

ČT24. Rekordní zájem o volby – o voličský průkaz si požádalo přes 700 tisíc lidí. *ČT24–Česká televize* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1122119-rekordni-zajem-o-volby-o-volicsky-prukaz-si-pozadalo-pres-700-tisic-lidi>

ČT24. Prezidentské volby provázejí dezinformace o Drahošovi i Zemanovi. Týkají se uprchlíků, StB či zdraví. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2364862-prezidentske-volby-provazeji-dezinformace-o-drahosovi-i-zemanovi-tykaji-se-uprchliku>

ČT24. Prezidentský duel 2013. *Česká televize — iVysílání* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24-2013/213411033170117-prezidentsky-duel/>

ČT24. Topolánek má zájem o Hrad. ODS ho nepodpořila, ale vyzdvihla jeho kompetence. *ČT24 — Česká televize*. [online]. Česká televize, 2017 [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2295043-topolanek-ziskal-potrebne-podpisy-zamiri-do-prezidentske-volby>

ČT24. Vnitro vyřadilo z boje o Hrad Bobošíkovou, Dlouhého a Okamuru. *ČT24 — Česká televize* [online]. Česká televize, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1133069-vnitro-vyradilo-z-boje-o-hrad-bobosikovou-dlouheho-a-okamuru>

ČT24. Volba prezidenta 2003. *Trojkové ledny — iVysílání* [online]. Česká televize, 2003 [cit. 17. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288585-archiv-ct24/213411058210003/obsah/254722-volba-prezidenta-2003>

ČT24. Volba prezidenta ČR 2018: Inaugurace prezidenta republiky — iVysílání. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 08. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12026078214-volba-prezidenta/218411033280308-inaugurace-prezidenta-republiky/>

ČT24. Zemanovi konkurenti akci polonahé aktivistky kritizují. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 30. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2359999-pred-prezidenta-zemana-skocila-ve-volebni-mistnosti-polonaha-aktivistka>

ČT24. Moje poslední politické vítězství. Zeman chce být pokornější a vstřícnější názorům jiných. ČT24 — Česká televize. [online]. Česká televize, 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374930-moje-posledni-politicke-vitezstvi-zeman-chce-byt-pokornejsi-a-vstricnejsi-nazorum>

ČT24. Volba prezidenta ČR 2018: Volební studio České televize — iVysílání. Česká televize. Česká televize [online]. Česká televize, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12026078214-volba-prezidenta/218411033120113-volba-prezidenta-cr>

DENÍK.CZ. Duel na ČT byl nejsledovanější debatou v historii. Vidělo jej 2,7 milionu lidí. Deník.cz [online]. [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/volby-2018-na-prezidentsky-duel-na-ct-koukala-vice-nez-pulka-lidi-u-televize-20180126.html

DRAHOŠ, Jiří a ZEMAN, Miloš. Poslední prezidentská debata mezi M. Zemanem a J. Drahošem. Volby prezidenta 2018. YouTube [online]. YouTube, 2018 [cit. 03. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_xPZgMRnK_k

DRAHOŠ, Jiří. Můj život—Jiří Drahoš. Jiří Drahoš [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.jiridrahos.cz/muj-zivot/>

FISCHER, Jan. Členství v KSČ jsem přijal kvůli svému povolání, byla to chyba. ČT24 — Česká televize [online]. Česká televize, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1132700-jan-fischer-clenstvi-v-ksc-jsem-prijal-kvuli-svemu-povolani-byla-chyba>

FISCHER, Pavel. Životopis – Pavel Fischer. *Pavel Fischer* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.pavelfischer.cz/o-mne/zivotopis/>

FTV PRIMA. Prezidentská debata na FTV Prima – Migrace. *Televize Seznam* [online]. Televize Seznam, 2018 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/video/domaci-9257/prezidentska-debata-na-ftv-prima-migrace-369247>

HANNIG, Petr. Buďme hrdí. *Petr Hannig* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <http://www.petrhannig-rozumni.cz/>

HARZER, Filip. Ministerstvo varuje před dezinformací. Zeman postupuje automaticky, k prvnímu kolu nemusíte, navádí leták. *iROZHLAS* [online]. Český rozhlas, 2018 [cit. 31. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-milos-zeman-hoax-dezinformace-novinka-k-prvnimu-kolu_1801121250_haf

HILŠER, Marek. Oznámení kandidatury. *Marek Hilšer Senátor*. [online]. [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.marekhilserdosenatu.cz/kandidat-na-prezidenta>

HILŠER, Marek. Vize Marek Hilšer. *Senátor Marek Hilšer* [online]. [cit. 27. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.marekhilserdosenatu.cz/kandidat-na-prezidenta/vize>

Hledá se prezident [dokumentární film]. Režie Tomáš KUDRNA. Česko, 2013.

HORÁČEK, Michal. Michal Horáček. *Michal Horáček* [online]. [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.michalhoracek.cz/kampan/>

HYNEK, Jiří. Jiří Hynek. *Hynek prezident* [online]. [cit. 29. 03. 2021]. Dostupné z: <https://hynekprezident.cz/>

Interior Ministry of France. How France Voted – The New York Times. *The New York Times – Breaking News, US News, World News and Videos* [online]. [cit. 16. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2017/05/07/world/europe/france-election-results-maps.html>

MAŇÁK, Vratislav. Jak na vládu? Schwarzenberg chce být nadstranický, Zeman kritický. *ČT24 — Česká televize*. Česká televize, 2013 [online]. [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1122894-jak-na-vladu-schwarzenberg-chce-byt-nadstranicky-zeman-kriticky>

MVČR. Podrobné informace k přímé volbě prezidenta. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2012 [cit. 10. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

PEŠEK, Petr. Prezidentské volby. Seznam kandidátů se ještě zahustí, až do výběru vstoupí i politické strany. *E15.cz*. [online]. [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/prezidentske-volby-seznam-kandidatu-se-jeste-zahusti-az-do-vyberu-vstoupi-i-politicke-strany-1371594>

Presidential Election of 2016. *2020 Presidential Election Interactive Map* [online]. 2020 Electoral Ventures LLC. All Rights Reserved. [cit. 30. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.270towin.com/2016_Election/

Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka Slovenskej republiky* [online]. [cit. 01. 12. 2020]. Dostupné z: <https://www.prezident.sk/find/?search=volba>

SCHWARZEMBERG, Karel a ZEMAN, Miloš. Miloš Zeman vs. Karel Schwarzenberg—Prezidentská debata 18. ledna 2013. *YouTube* [online]. YouTube, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=sX4MG6_IX8w

SOUKUP, Jaromír. Jaromír Soukup oznámil kandidaturu na prezidenta. *YouTube* [online]. YouTube, 2019 [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yL9DmRO_Wo4

STEM/MARK. Češi začínají přemýšlet o nástupci Miloše Zemana. *Marketingový výzkum a analýza da t– STEM/MARK*. [online]. STEM/MARK, 2019 [cit. 10. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.stemmark.cz/cesi-zacinaji-premyslet-o-nastupci-milose-zemana/>

STEM/MARK. *Prezidentské volby 2013 – 2. kolo*. [online]. STEM/MARK, 2013 [cit. 22. 03. 2021]. Dostupné z: <http://img.ct24.cz/multimedia/documents/44/4325/432431.pdf>

STEM/MARK. *Průzkum před druhým kolem volby prezidenta pro MF Dnes*. [online]. STEM/MARK, 2018 [cit. 06. 04. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/volby/pruzkum-druhe-kolo-prezidentska-volba-drahos-zeman-stem-mark.A180121_204422_domaci_krb

STRAŠÍKOVÁ, Lucie. První kolo nerozhodlo: Finalisty Zeman a Schwarzenberg. *ČT24 – Česká televize* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1123947-prvni-kolo-nerozhodlo-finalisty-zeman-a-schwarzenberg>

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Článek 59 odst. 2., Ústava České republiky. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 25. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 08. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

VLÁDA ČR. Prezidentem České republiky byl znovuzvolen Václav Klaus. *Vláda ČR* [online]. Vláda ČR, 2008 [cit. 19. 02. 2021] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prezidentem-ceske-republiky-byl-znovuzvolen-vaclav-klaus-31506/>

VLÁDA ČR. Přímá volba prezidenta. *Vláda ČR* [online]. Vláda ČR, 2010 [cit. 03. 03. 2021] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

VOLBY. CZ. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 17. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/cz/ps2017.htm>

VOLBY. CZ. Volební účast v 1. kole – zvláštní volební okrsky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/prez2013/pe42?xjazyk=CZ&xv=1>

VOLBY. CZ. Výsledek volby. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 17. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky – výběr územní úrovně. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 31. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2018/pe3?xjazyk=CZ>

VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky – výběr územní úrovně. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2013 [cit. 24. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2013/pe3?xjazyk=CZ>

VOLBY. CZ. Výsledky hlasování za územní celky. *Volby.cz - Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, 2018 2018 [cit. 07. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/prez2018/pe311?xjazyk=CZ&xnumnuts=2101>

Zákon č. 275/2012 Sb. o volbě prezidenta republiky. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 08. 03. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275>

ZEMAN, Miloš. Miloš Zeman – oficiální stránky. *Miloš Zeman – oficiální stránky* [online]. [cit. 16. 03. 2021]. Dostupné z: <http://www.zemanmilos.cz/cz/t/zivotopis.htm>

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Výsledky 1. kola volby prezidenta České republiky 2013	32
Tabulka č. 2: Výsledky 2. kola volby prezidenta České republiky 2013	37
Tabulka č. 3: Výsledky 1. kola volby prezidenta České republiky 2018	45
Tabulka č. 4: Výsledky 2. kola volby prezidenta České republiky 2018	51

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Volební účast v 1. kole volby prezidenta podle krajů 2013	31
Graf č. 2: Volební účast v 1. a 2. kole volby prezidenta podle krajů 2013	37
Graf č. 3: Volební účast v 1. kole volby prezidenta podle krajů 2018	44
Graf č. 4: Volební účast v 2. kole volby prezidenta podle krajů 2018	50